

KANSAINVÄLINEN TYÖSSÄOPPIMINEN JOKILAAKSOJEN KOULUTUSKUNTAYHTYMÄSSÄ

Antti Viitasalo

Opinnäytetyö
Marraskuu 2012

Matkailun koulutusohjelma
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala





Tekijä(t) VIITASALO, Antti	Julkaisun laji Opinnäytetyö	Päivämäärä 12.11.2012
	Sivumäärä 61	Julkaisun kieli Suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty (X)
Työn nimi KANSAINVÄLINEN TYÖSSÄOPPIMINEN JOKILAAKSOJEN KOULUTUSKUNTAYHTYMÄSSÄ		
Koulutusohjelma Matkailun koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t) TUNKKARI-ESKELINEN, Minna		
Toimeksiantaja(t) Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä, kehittämisspalvelut		
Tiivistelmä Opinnäytetyö on tilaustyö Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymälle. Opinnäytetyön tavoitteena oli laatia kehittämissuhteita kansainväliseen työssäoppimiseen lähtevän opiskelijan määrän lisäämiseksi Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymässä. Tutkimustyön tavoitteena oli saada tietoa kehittämissuhteiden pohjaksi. Tutkimuksessa selvitettiin syitä, miksi opiskelijat eivät ole osallistuneet kansainväliseen työssäoppimiseen, mitä siihen osallistuneet opiskelijat ovat siitä saaneet, ovatko oppilaat tietoisia tiedonlähteistä ja saavatko he tarpeeksi tietoa kansainvälisestä työssäoppimisesta. Kvantitatiivinen kyselytutkimus tehtiin keväällä 2012 ja se kohdistettiin Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän kaikille opiskelijoille. Kyselytutkimukseen osallistui 492 opiskelijaa. Toisena tutkimusmenetelmänä käytettiin avointa sähköpostihaastattelua, jolla selvitettiin kansainvälisen työssäoppimisen käytänteitä kussakin Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän ammattiopistoissa. Sähköpostihaastattelut kohdistettiin kansainvälisyyskoordinaattoreille. Kyselyn perusteella suurimmat esteet kansainväliseen työssäoppimiseen osallistumiselle ovat olleet raha, kielitaito, yksin lähteminen ja tiedon puute mahdollisuuksista. Sukupuolten väliset erot tuloksissa ovat vähäisiä. Ammattiopistojen erot ovat merkittävämpiä. Kalajoella ja Ylivieskassa opiskelevat kokevat vähiten esteitä ja Haapajärvellä opiskelevat eniten. Opintoalakohtaiset erot ovat moniselitteisempiä. Kansainväliseen työssäoppimiseen on osallistunut 57 kyselyyn vastanneista. He kaikki pitivät kokemuksiaan erittäin hyödyllisinä oman kehityksensä ja tulevaisuutensa kannalta. Tulosten perusteella kansainvälisen työssäoppimisen tuki- ja ohjauskäytänteet Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymässä pitää yhtenäistää. Opiskelijoita pitää tukea rahallisesti tasapuolisesti, heidän kielitaitoaan pitää kehittää ja tiedottamista pitää monipuolistaa. Opinnäytetyön kehittämissuhteet ovat konsultatiivisia ehdotuksia Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymälle.		
Avainsanat (asiasanat) Kansainvälinen työssäoppiminen, työssäoppiminen, kvantitatiivinen kyselytutkimus, kansainvälisyyskasvatus, ammattiopisto		
Muut tiedot Liitteitä 2 kappaletta; kyselyrunko ja sähköpostihaastattelu, yhteensä 8 sivua.		



Author(s) VIITASALO, Antti	Type of publication Bachelor's Thesis	Date 12.11.2012
	Pages 61	Language Finnish
		Permission for web publication (X)
Title INTERNATIONAL WORK-BASED LEARNING IN THE FEDERATION OF EDUCATION IN JOKILAAKSOT		
Degree Programme Degree Programme in Tourism		
Tutor(s) TUNKKARI-ESKELINEN, Minna		
Assigned by The Federation of Education in Jokilaaksot, Development Services		
<p>Abstract</p> <p>The Bachelor's thesis is a project for the Federation of Education in Jokilaaksot. The aim of the thesis was to draw up development proposals to increase the outgoing student number for international work-based learning period in the Federation of Education in Jokilaaksot. The research objective was to gain knowledge for the base for the proposal. The study examined the reasons why the students did not participate in the international work-based learning periods and what the students who had participated had gained with the experience. It was also examined whether or not the students had enough information on the possibilities.</p> <p>The quantitative survey was carried out in the spring 2012. The target group was all the students in the Federation of Education in Jokilaaksot. The survey was responded by 492 students. Small e-mail interviews were also conducted to find out how the international exchange process was organized in every vocation college in Jokilaaksot.</p> <p>The results indicated that the main reasons for not going on international work-based learning period were the money, language skills, going alone and the lack of information about the possibilities. Gender differences in the results were minor. The differences between vocational colleges were more significant. In Kalajoki and Ylivieska the students had fewer obstacles than the other students not taking part in international exchanges. The differences between students from different education lines were much more complex. 57 students had participated in international work-based learning periods. They all considered the experience very useful for their personal development and for the future.</p> <p>The e-mail interviews indicated that the process of taking part in international exchanges varied between the vocational colleges in the Federation of Education in Jokilaaksot. The procedure must be united within all vocational colleges. Students must have equal opportunities to participate in the international work-based learning period in every vocational college.</p>		
Keywords International work-based learning, work-based learning, quantitative survey, global education, vocational college		
Miscellaneous 2 attachments, The quantitative survey and the e-mail interview, total 8 pages		

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	3
2	KEHITTÄMISTYÖN TAUSTAT	5
2.1	Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän toiminta-ajatus	5
2.2	Kansainvälisyyden strategia Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymässä ...	6
2.3	OPH kansainvälisyysstrategia	10
3	KANSAINVÄLINEN LIIKKUVUUS AMMATILLISESSA KOULUTUKSESSA	12
3.1	Kansainvälisyyskasvatus.....	13
3.2	Ammatillinen kasvu ja identiteetti	15
3.3	Työssäoppiminen	17
3.4	Kansainvälinen työssäoppiminen	19
4	TUTKIMUS	21
4.1	Tutkimusongelmat	21
4.2	Tutkimusmenetelmät	22
4.3	Analyysimenetelmä	23
4.4	Tutkimuksen kulku.....	24
5	TULOKSET	25
5.1	Opiskelijoiden taustatiedot	25
5.2	Kansainvälisen työssäoppimisen esteet.....	27
5.3	Osaamiskokemukset kansainvälisestä työssäoppimisesta	31
5.4	Toimintamallit, oppilaitoksen tuki.....	35
5.5	Kansainvälisen työssäoppimisen käytänteet ammattiopistoissa.....	38
6	KEHITTÄMISEHDOTUKSET	41
7	POHDINTA	47
	LÄHTEET.....	51
	LIITTEET	54

Liite 1. Kyselyrunko	54
Liite 2. Sähköpostihaastattelu.....	61

KUVIOT

KUVIO 1. Kansainvälisyystoiminnan tavoitteet JEDUSSA . (Kansainvälisen toiminnan strategia ja kehittämissuunnitelma vuosille 2012–2014. 2012, 4.)	7
KUVIO 2. Kansainväliseen harjoitteluun lähteneet opiskelijat korkeakouluista ja ammatillisista oppilaitoksista. (Faktaa Express 2012, 2.).....	13
KUVIO 3. Vastaajien jako ammattipistoittain.....	25
KUVIO 4. Vastaajien jako koulutusaloittain.....	26
KUVIO 5. Kuinka paljon seuraavat asiat ovat vaikuttaneet siihen, etteivät vastaajat ole osallistuneet kansainväliseen työssäoppimiseen.....	27
KUVIO 6. Sukupuolten väliset erot	28
KUVIO 7. Oppilaitoskohtaiset erot	29
KUVIO 8. Opintoalakohtaisia eroja	30
KUVIO 9. Opintoalakohtaisia eroja 2.	31
KUVIO 10. Kv-topissa kehittyneet ominaisuudet	32
KUVIO 11. Kv-topissa tärkeimmät kehittyneet ominaisuudet.....	33
KUVIO 12. Sukupuolen vaikutus osaamiskokemuksiin.....	34
KUVIO 13. Koulujen väliset erot informaatiossa	36
KUVIO 14. Mistä haluan informaatiota.....	37

1 JOHDANTO

Opinnäytetyö on tilaustyö uudelle vuoden 2012 alussa aloittaneelle Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymälle. Työ on ajankohtainen, koska koulutuskuntayhtymällä on kansainvälisyysstrategia, mutta ei konkreettisia keinoja eikä yhteisiä käytäntöjä kansainvälisyysstrategian jalkauttamiseksi. Kansainvälisyyden kehittämiseksi pyritään ennakoimaan maailman muutostilanteen aiheuttamia taloudellisia ja kulttuurillisia tekijöitä, kuten Suomen kilpailukykyä ja maan elinvoimaisuuden säilyttämistä. Kansainvälisyyskoulutuksen avulla tuetaan tasa-arvoista ja monimuotoista yhteiskuntakehitystä sekä suomalaisen kilpailukykyä. Lisäksi koulutuksen tulee vastata työelämän tarpeita. (Opetushallitus, 2010.)

Kiinnostukseni tähän aiheeseen sai alkunsa, kun opiskelin Haapaveden ammattiopiston matkailulinjalla ja suoritin kansainvälisen työssäoppimisjakson Tre-Ysgawen Hall- nimisessä hotellissa Walesissa. Opinnäytetyöni toimeksiantajana on Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän kehittämisspalveluosasto, ja aihe valittiin yhdessä Haapaveden ammattiopiston luonto- ja palveluosaston apulaisrehtori Ritva Joki-Kolehmaisien kanssa.

Opinnäytetyön aihe kiinnosti minua, koska omat henkilökohtaiset kokemukseni kansainvälisyydestä ovat olleet palkitsevia oman kehitykseni kannalta. Olen opiskellut Haapaveden ammattiopistossa vuosina 2005–2007 matkailun ohjelmapalvelujen tuottajaksi. Opiskeluaikani suoritin ulkomaan työharjoittelujakson, ja olen usein miettinyt, miksi niin harva opiskelija käytti vastaavan mahdollisuuden hyväkseen. Olen ollut jo yläasteajoilta ja edelleen ammattikorkeakoulussa mukana erilaisissa kansainvälisissä projekteissa, ja olen ollut erittäin tyytyväinen saamiini kokemuksiin. Keskusteltuani apulaisrehtori Ritva Joki-Kolehmaisien kanssa huomasin kansainväliseen työssäoppimiseen lähtevien opiskelijoiden määrän olevan vielä vähäisempi.

Sain tehtäväkseni laatia kehittämissuhteita Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän kansainvälisyysstrategian tueksi. Tässä opinnäytetyössä tutkimustyön tavoitteena oli saada luotettavaa ja rakentavaa tietoa kehittämissuhteiden pohjaksi. Kehittämissuhteiden avulla halutaan lisätä kansainväli-

selle työssäoppimisjaksolle lähtevien opiskelijoiden määrää. Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän kansainvälisyysstrategian ensisijainen tavoite on kansainväliseen harjoitteluun lähtevien opiskelijoiden määrän lisääminen, mutta strategiasta puuttuvat käytännön toimenpiteet eli kuinka strategian mukaiset tavoitteet saavutetaan. Kehittämissuunnitelman laatimiseksi on tärkeää selvittää syyt, jotka estävät opiskelijoiden lähtemisen kansainväliseen työssäoppimiseen, ja löytää sellaiset keinot, joilla nuoria kannustetaan kansainvälistymään.

Pääasiallisena tutkimusmenetelmänä käytin kvantitatiivista kyselytutkimusta, ja tutkimusaineiston analysoin Webropol-ohjelman avulla. Kyselytutkimus tehtiin Webropol-järjestelmällä keväällä 2012, ja se kohdistettiin Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän kaikille opiskelijoille.

Tutkimuskysymyksiä ovat:

1. Mitkä asiat ovat vaikuttaneet siihen, miksi opiskelijat eivät ole osallistuneet kansainväliseen työssäoppimiseen?
2. Mitä kansainväliseen työssäoppimiseen osallistuneet opiskelijat ovat siitä saaneet?
3. Tietävätkö opiskelijat, mistä ja keneltä he saavat tietoa kansainvälisestä työssäoppimisesta?

Toisena tutkimusmenetelmänä käytin avointa sähköpostihaastattelua. Haastattelu kohdistettiin Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän oppilaitosten kansainvälisyyskoordinaattoreille. Haastattelulla selvitettiin, millaisia käytänteitä kussakin oppilaitoksessa on kansainväliseen työssäoppimiseen. Vastauksista selviää, kuinka informointi, rahoitus ja opiskelijoiden ohjaus on järjestetty.

Opinnäytetyössä käsitellään JEDUn ja opetushallituksen kansainvälisyysstrategiaa, työssäoppimista ja kansainvälistä työssäoppimista käsitteinä sekä kansainvälisyyskasvatusta ja sen roolia koulutuksessa. Aiheeseen olennaisesti liittyy myös ammatillisen osaamisen kasvu ja ammatillisen identiteetin kehittyminen. Lisäksi työn tukena on myös C & Q -osaamiskartoitusanalyysin tuloksia vuosilta 2007–2010. C & Q -

osaamiskartoituksessa on selvitetty, millaisia osaamistarpeita ja vaatimuksia työntekijöiltä odotetaan nyt ja tulevaisuudessa.

2 KEHITTÄMISTYÖN TAUSTAT

2.1 Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän toiminta-ajatus

Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä, JEDU, on aloittanut toimintansa vuoden 2012 alussa. JEDU on muodostettu Kalajokilaakson ja Siika-Pyhäjokialueen koulutuskuntayhtymien yhdistymisestä. JEDU on Oulun Eteläisen alueen merkittävin koulutuksen järjestäjä ja vahva aluekehitystoimija. JEDUN vuotuinen opiskelijamäärä on yli 4 000 opiskelijaa ja henkilöstön määrä on noin 550. (JEDU 2012.)

Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän perustehtävä on järjestää monialaista ammatillista koulutusta ja tukea ja vahvistaa yksilön elinikäistä kasvua sekä ammatillisten valmiuksien kehittymistä. Lisäksi tehtävänä on tukea ja vahvistaa alueen kehittämisedellytyksiä. Kuntayhtymän järjestämä koulutus on alueellisesti, valtakunnallisesti sekä kansainvälisesti arvioiden tuloksellista ja laadukasta. (JEDU 2012.)

JEDUN visio vuodelle 2020 on olla vetovoimainen, arvostettu, alueen hyvinvointia ja yrittäjyyttä edistävä, osaamista uudistava ja verkottunut ammatillisen osaamisen ja elinkeino- sekä työelämän kehittäjä. Tavoite on, että yhteistyö kattaa koko toisen asteen koulutuksen vuoteen 2020 mennessä. (Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä n.d.)

Koulutuskuntayhtymän arvot ovat vastuullisuus ja avoimuus. Vastuullisuudella tarkoitetaan vastuun ottamista toiminta-alueen osaamisesta ja kehittämisestä. JEDU toimii laadukkaasti ja yhteisöllisesti monialaisena toimijana ja kehittää toimintaa kestäväen kehityksen mukaisesti. Lisäksi JEDU arvostaa ammatillista osaamista, yhteistyötä, luovaa toimintatapaa, yritteliäisyyttä se-

kä elinikäistä oppimista. Avoimuus JEDUN toiminnassa edistää luottamuksen ja kehittävän ilmapiirin syntymistä kuntayhtymässä ja sidosryhmien kanssa sekä työ- ja elinkeinoelämässä. (Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä nd.)

2.2 Kansainvälisyyden strategia Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymässä

Kansainvälisyystoiminnan tavoite

Kansainvälisen toiminnan tavoitteena on kehittää kansainvälisiä oppilaitos- ja työelämäyhteyksiä, lisätä kulttuureihin liittyvää tuntemusta ja saada kansainvälistä vertailutietoa yhteisten hankkeiden avulla. Tavoitteena on järjestää opiskelijoille sellaista koulutusta, että he valmistuessaan pystyvät työskentelemään kansainvälistyvässä työelämässä ja monikulttuurisissa työympäristöissä. Lisäksi kansainvälisellä toiminnalla parannetaan henkilökunnan ja opiskelijoiden kielitaitoa ja vahvistetaan opiskelijoiden sijoittumista työelämään tutkinnon suorittamisen jälkeen. (Kansainvälisen toiminnan strategia ja kehittämissuunnitelma vuosille 2012–2014. 2012, 5.)

Organisaatio

Koulutuskuntayhtymässä toimii kansainvälisyystiimi, jossa on edustaja jokaisesta kuntayhtymän seitsemästä ammattiopistosta ja koulutuskuntayhtymän johtoryhmän edustajana Ylivieskan ammattiopiston rehtori. Kansainvälisyystiimin tehtävänä on suunnitella, kehittää ja koordinoida kuntayhtymän kansainvälisiä toimintoja opiskelijoiden, opettajien ja asiantuntijoiden vaihto-, opiskelu- ja työssopimisjaksojen sekä kansainvälisten hankkeiden toteuttamiseksi. Kuntayhtymän johtajan tehtävänä on vastata ja päättää kansainvälisistä suhteista ja niiden koordinoinnista. (Kansainvälisen toiminnan strategia ja kehittämissuunnitelma vuosille 2012–2014. 2012, 4.)

Ammattiopistojen kansainvälistymisvastaavien tehtävänä ovat opistokohtaiset kansainvälistymishankkeet, niihin liittyvät rahoitushakemukset, opistojen seurantaraportit, opiskelijoiden ja henkilöstön valmentaminen vaihtoihin ja vaihto-opiskelijoiden vastaanottaminen sekä neuvonta. (Kansainvälisen toiminnan strategia ja kehittämissuunnitelma vuosille 2012–2014. 2012, 4.)

Laajemmat tavoitteet

Koulutuskuntayhtymän keskeiset tavoitteet kansainvälisyystoiminnalle kuntayhtymän sisällä ovat seuraavat: (Ks. Kuvio 1).

Kansainväliseen työssäoppimiseen lähtevän opiskelijamäärän lisääminen	Kulttuurien tuntemuksen sekä suvaitsevaisuuden lisääminen	Kotikansainvälistymisen kehittäminen
Nykyisten kansainvälisten yhteyksien vahvistaminen + yhteistyömuotojen kehittäminen partnerioppilaitosten välillä	Henkilökunnan kansainvälisten työelämäjaksojen lisääminen + henkilökunnan ammatillisten valmiuksien kohottaminen kansainvälisesti hyväksyttävien tutkintojen kouluttajiksi	Eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen (EQF) käyttöönotto + Ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten siirtojärjestelmän (ECVET) käyttöönotto viimeistään vuonna 2014 (kansallinen tavoite)
Opintojen kehittäminen → osan opiskelusta voi suorittaa ulkomailla	Alueellisen työelämäyhteisön kansainvälistäminen	Kansainvälisen verkko-opetuksen kehittäminen

KUVIO 1. Kansainvälisyystoiminnan tavoitteet JEDUSSA . (Kansainvälisen toiminnan strategia ja kehittämissuunnitelma vuosille 2012–2014, 2012, 4.)

Kansainvälisen toiminnan lähtökohtana on, että opiskelijat saavat entistä paremmat valmiudet työskennellä kansainvälistyvässä työympäristössä kotimaassa sekä ulkomailla. Kansainvälisen toiminnan ensisijaisena painopisteenä lähivuosina on jatkaa yhteistyötä nykyisten partnerien kanssa kotimaassa sekä ulkomailla ja kehittää ulkomaanvaihtojen sisältöä niin, että jatkossa voidaan toteuttaa ammattiosaamisen näyttöjä useissa ulkomaalaisissa työssäoppimispaikoissa. (Kansainvälisen toiminnan strategia ja kehittämissuunnitelma vuosille 2012–2014. 2012, 5.)

Toimintasuunnitelma kansainvälisyysstrategian tavoitteisiin pääsemiseksi Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymässä

Toimintasuunnitelma on jaettu henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja kansainvälisiin valmiuksiin, kumppanuuksiin ja verkostoitumiseen perustuvaan kansainvälistymiseen sekä nykyisten yhteistyökumppaneiden sopimusten uusimiseen. Koulutuskuntayhtymässä kannustetaan opetus- ja asiantuntijahenkilöstöä osallistumaan kansainvälisille, vähintään neljän viikon mittaisille työelämäjaksoille. Lisäksi henkilöstön valmiuksia kansainvälisyystoimintaan parannetaan järjestämällä kielikoulutusta, tukemalla omatoimista pitkäkestoisia kielten opiskelua kotimaassa ja ulkomailla sekä tekemällä vierailuja kansainvälisen yhteistyön kehittämiseksi. Kuntayhtymässä suhtaudutaan myönteisesti opetukseen liittyviin tutustumiskäynteihin ulkomailla, ja opistot pyrkivät tukemaan niitä taloudellisesti. (Kansainvälisen toiminnan strategia ja kehittämissuunnitelma vuosille 2012–2014. 2012, 5-6.)

Kansainvälistymistä tehostetaan hyödyntämällä alueella olevia kansainvälisiä yhteyksiä: liike-elämän kansainvälisiä yhteyksiä sekä oppilaitosten vaihto-opettajia ja opiskelijoita. Kansainvälisessä toiminnassa hyödynnetään monialaisia verkostoja. Koulutuskuntayhtymä on verkostoitunut useiden koulutuksen järjestäjien kanssa Suomessa ja ulkomailla. (Kansainvälisen toiminnan strategia ja kehittämissuunnitelma vuosille 2012–2014. 2012, 6.)

Toimintaympäristön vaikutus kansainvälistymiseen

Kansainvälistyminen on osa Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän opetus-suunnitelmaa. Monikulttuurisessa ympäristössä toimiminen on olennainen osa ammattitaitoa. Kansainvälisen toiminnan strategian ja kehittämissuunnitelman mukaan JEDUssa kehitetään aktiivisesti kansallista ja kansainvälistä kilpailutoimintaa. Kuntayhtymä hakee rahoitusta kansainvälisten oppimisympäristöjen kehittämiseen ja verkko-opetuksen aktivoimiseen ammattiopistojen eri koulutusalojen opettajien ja opiskelijoiden tueksi ulkomailla. (Kansainvälisen toiminnan strategia ja kehittämissuunnitelma vuosille 2012–2014. 2012, 8.)

Kotikansainvälistyminen

Kuntayhtymä tarjoaa ammatillista koulutusta alueelle muuttaville, työhön sijoituville aikuisille. Alueelle muuttavat ulkomaiset opiskelijat kansainvälistävät alueen työ- ja elinkeinoelämää. Lisäksi kuntayhtymän opistoissa vierailee vuosittain ulkomailta asiantuntijoita opettamassa ja ohjaamassa opiskelijoita. Lisäksi henkilökuntaa ja opiskelijoita rohkaistaan kotikansainvälistymiseen järjestämällä yhtymän opistoissa yhteisiä tapahtumia vuosittain yhdessä maahanmuuttajaopiskelijoiden ja ulkomaisten opiskelijoiden kanssa. Henkilökuntaa kannustetaan ottamaan koteihin ulkomaisia opiskelijoita. (Kansainvälisen toiminnan strategia ja kehittämissuunnitelma vuosille 2012–2014. 2012, 8.)

Kansainvälisen toiminnan arviointi, laadun varmistus ja kehittäminen

Henkilökunta ja opiskelijat kirjoittavat ulkomailla käynneistään raportin palautteineen matkaan liittyvistä järjestelyistä. Kaikista ulkomaan työelämäjaksoista, vierailuista, opintomatkoista tai työssäoppimisjaksoista kootaan raportit kuntayhtymän tai ammattiopistojen kansainvälisyysivustolle. Lisäksi Leonardo da Vinci –ohjelman vaihtoihin osallistuneille rahoittaja tekee sähköisen palautekyselyn, josta saadaan hankekohtaiset yhteenvedot. Tulokset

käsitellään JEDUn kansainvälisyystiimissä, ja tulosten avulla ryhdytään tarvittaessa toimenpiteisiin. (Kansainvälisen toiminnan strategia ja kehittämissuunnitelma vuosille 2012–2014. 2012, 10.)

JEDUssa asetetaan vuosittaiset tavoitteet kuntayhtymän opiskelija- ja henkilöstövaihdolle, joissa mitataan opiskelija- ja henkilöstövaihtojen määrien lisäksi saapuneiden maahanmuuttajaopiskelijoiden määrää, JEDUn yhteisten ja ammattiopistojen omien kansainvälisten hankkeiden määrää sekä opiskelijoiden vieraiden kielten osaamista. (Kansainvälisen toiminnan strategia ja kehittämissuunnitelma vuosille 2012–2014. 2012, 10.)

Lisäksi palautetta kerätään vuosittain päättävien luokkien opiskelijoille tehtävällä kyselyllä, jossa on kansainvälisyyteen ja kielitaitoon liittyviä kysymyksiä. Kansainvälisen toiminnan toteutumisesta ja kuntayhtymän kansainvälisyystiimin vuosittaisesta toiminnasta tehdään kooste yhtymän henkilöstötilinpäätökseen. (Kansainvälisen toiminnan strategia ja kehittämissuunnitelma vuosille 2012–2014. 2012, 10.)

2.3 OPH kansainvälisyysstrategia

Opetushallinnossa valmisteilla olevaa kansainvälisyyden strategiaa ohjaa kolme periaatetta: kilpailukyky, monikulttuurisuus ja globaali kasvu. Strategian perustana olevassa visiossa aloitetaan siitä, että laaja sivistys ja huippuosaaminen turvaavat kestävän tulevaisuuden, ihmisten hyvinvoinnin sekä taloudellisen kilpailukyvyn. Kansainvälisen toiminnan tavoitteena on luoda pohjaa kansainväliselle liikkuvuudelle ja kasvattaa osaamispääomaa. (Opetushallituksen sisäinen työryhmä. 2010, 9.)

Opetushallituksen kansainvälisen toiminnan viitekehyksessä osoitetaan eri tekijöiden aiheuttavan tulevaisuudessa paineita Suomen kilpailukyvyn ja osaamispääoman varmistamiselle. Lisäksi viitekehyksessä mainitaan erityistä Suomeen muuttavien ulkomaalaisten määrän lisääntyvän, minkä vuoksi suomalaisiin oppilaitoksiin tulee ulkomaalaisia opiskelijoita, joista ainakin osa jää Suomeen töihin. Lisäksi suomalaiset yritykset rekrytoivat ul-

komaalaisia työntekijöitä ja yhä useammat suomalaiset nuoret suorittavat osan opinnoistaan ulkomailla. (Opetushallituksen sisäinen työryhmä. 2010, 9.)

Opetushallituksen sisäisen työryhmän (2010, 9) mukaan koulutusjärjestelmä ja työmarkkinat sekä maahanmuuttopolitiikka joutuvat reagoimaan muuttuvaan tilanteeseen. Koulutuksen huippuosaajana Suomeen kohdistuu valtava koulutuspoliittinen intressi ja Suomi on haluttava yhteistyökumppani maailmalla. Näistä näkökulmista muodostuu opetushallinnon kolme periaatetta ohjaamaan opetushallinnon kansainvälisyys toimintaa: kilpailukyky, monikulttuurisuus ja globaali vastuu.

Maailman muutostilanne taloudessa, kulttuurissa ja yhteiskunnissa tuo haasteita Suomen kilpailukyvyille ja maan säilymiselle elinvoimaisena. Ennakointi korostuu, ja uusiin vaatimuksiin on kyettävä vastaamaan. Osaamispääomaa ja kansainvälisesti kilpailukykyistä osaamista on pystyttävä lisäämään ja monipuolistamaan. Koulutuksen tulee tukea tasa-arvoista, monimuotoista yhteiskuntakehitystä ja suomalaista kilpailukykyä. Koulutuksen tulee vastata työelämän tarpeita, josta vastuu on opetushallituksella. (Opetushallituksen sisäinen työryhmä. 2010, 9.)

Yhteiskunnan monimuotoisuus ja monikulttuurisuus lisääntyvät. Toiminnan peruslähtökohtina ovat hyvien etnisten suhteiden edistäminen ja rasismien ja syrjinnän ehkäiseminen. Työpaikoilla monikulttuurisuus on parhaimmillaan voimavara ja kilpailutekijä. Maahanmuuttajat tuovat mukanaan uutta osaamista, kielten ja tapojen kirjjon, jotka auttavat maailmanlaajuisessa kilpailussa. Maahanmuuttajille on järjestettävä mahdollisuus hankkia riittävä yleissivistys ja koulutus tullakseen osaksi yhteiskuntaa. Monikulttuurisessa yhteiskunnassa kaikki osapuolet oppivat toisiltaan. (Opetushallituksen sisäinen työryhmä. 2010,10.)

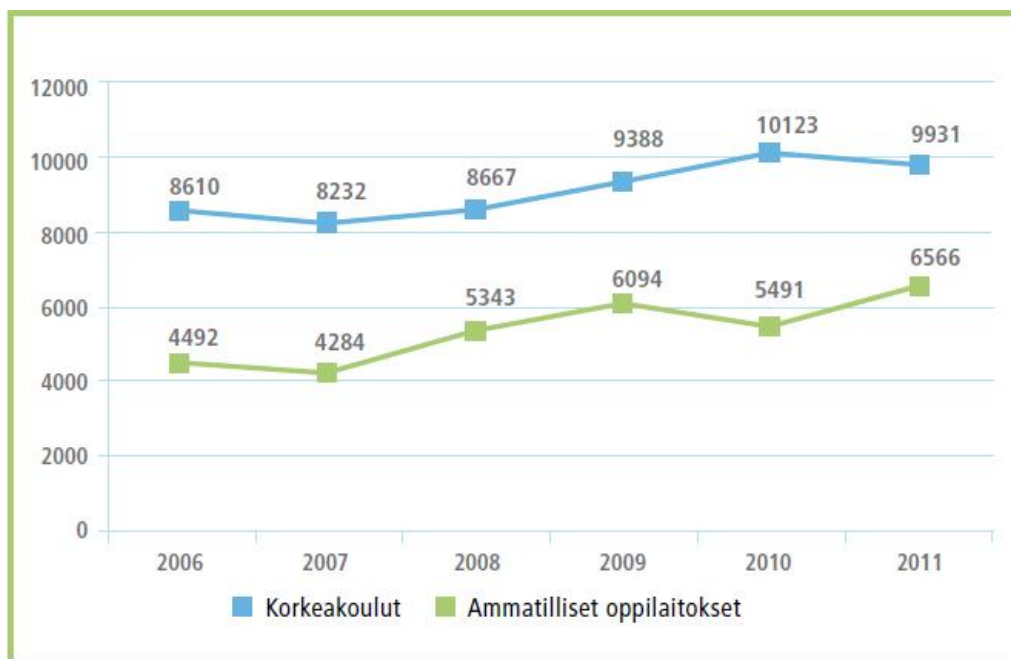
Globaalin vastuun ymmärtäminen ja vastuun ottaminen maailman tulevaisuudesta on valtava haaste. Koulutuksen merkitys tietoisuuden lisäämisessä ja uusien ratkaisujen kehittämisessä on keskeinen. (Opetushallituksen sisäinen työryhmä. 2010, 10.)

3 KANSAINVÄLINEN LIIKKUVUUS AMMATILLISESSA KOULUTUKSESSA

Tutkimusten mukaan yhä useampi nuori suorittaa osan opintojaan ulkomail- la. Cimo kerää vuosittain tilastoja kansainvälisestä opiskelijaliikkuvuudesta ammatillisissa oppilaitoksissa. Faktaa Express julkaisussa (2012) löytyy uu- simpia tilastoja vuodelta 2011. Opiskelijoiden kansainvälisellä liikkuvuudella tarkoitetaan vaihto-opiskelua tai opintoihin sisältyvää työskentelyä ulkomail- la. Ammatillisessa koulutuksessa tilastoidaan vähintään kaksi viikkoa kestä- vät jaksot ja alle kaksi viikkoa kestävät lyhyet jaksot. Tilastoinnissa ovat mu- kana kaikki tutkintoon johtavassa koulutuksessa olevat opiskelija. Ammatilli- sessa koulutuksessa tutkintoon johtavia koulutuksia ovat myös oppisopi- muskoulutus ja ammatillinen aikuiskoulutus. (Faktaa Express, 2012, 1.)

Liikkuvuus vaihtelee vuosittain, mutta trendi on ollut kasvava kaikilla koulu- tusasteilla. Ammatillisesta koulutuksesta ulkomaille lähtevien opiskelijoiden määrä on viimeisen viiden vuoden aikana kasvanut lähes 50 %. Erityisen runsasta kasvu oli vuonna 2011, jolloin lähtijöitä oli 20 % enemmän kuin vuotta aikaisemmin. (Ks. Kuvio 2.) Ulkomaille lähtijöiden määrä vastaa nyt 13 % opintonsa aloittaneiden uusien opiskelijoiden määrästä. (Faktaa Ex- press 2012, 2.)

Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa (KESU 2011–2016) linjataan kansainvälistyminen olennaiseksi osaksi ammatillista koulutusta. Tämä tarkoittaa sitä, että opiskelijat suorittavat ulkomail- la yhä enemmän opintojaan. Tavoitteena on, että pitkien ulkomaanjaksojen määrä kasvaa 30 % vuoteen 2016 mennessä. (Faktaa Express 2012, 2.)



KUVIO 2. Kansainväliseen harjoitteluun lähteneet opiskelijat korkeakouluista ja ammatillisista oppilaitoksista. (Faktaa Express 2012, 2.)

3.1 Kansainvälisyyskasvatus

Kansainvälisyyskasvatus pohjautuu YK:n ja sen koulutus-, tiede- ja kulttuurijärjestön Unescon käsityksiin kasvatuksesta ihmisoikeuksien ja rauhan taakajana ja maailmansotien kaltaisten katastrofien estäjänä. YK:ssa hyväksytyn Yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistuksen (1948) mukaan opetuksen on pyrittävä ihmisen täyteen kehittämiseen sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamiseen ja vahvistamiseen. Opetuksen tulee edistää ymmärtämystä, suvaitsevaisuutta ja ystävyyttä kaikkien kansakuntien ja kaikkien rotu- ja uskontokuntien kesken sekä pyrkiä edistämään YK:n toimintaa rauhan ylläpitämiseksi. (Kansainvälisyyskasvatus 2010 -ohjelman arviointi, 14.)

Suomella on pitkä kokemus kansainvälisestä yhteistyöstä ja yhteyksistä koulutuksessa, tutkimuksessa ja kulttuurissa. Kansainvälisyyskasvatus otettiin koulujen opetussuunnitelmiin 1960–1970-luvuilla. Kansainvälisyyskasvatus on kulkenut läpi 1970-luvun politisoituneen ilmapiirin, 1990-luvun maahan-

muuton lisääntymisen aina 2001 vuoden New Yorkin terrori-iskujen. Kansainvälisyyskasvatus on kehittynyt aina kyseisen aikakauden ajan hengen mukaan. (Kansainvälisyyskasvatus 2010, 13.)

Kansainvälisyyskasvatus on toimintaa, joka ohjaa yksilökohtaiseen globaaliin vastuuseen ja yhteisölliseen maailmanlaajuiseen vastuuseen. Se tukee kasvua kriittiseksi ja mediakriittiseksi kansalaiseksi, jolla on tietoja ja taitoja toimia menestyksellisesti globalisoituvassa maailmassa. Kansainvälisyyskasvatus edistää kansallista ja kansainvälistä vuorovaikutusta, kulttuurien välistä vuoropuhelua ja toinen toisiltaan oppimista. Kansainvälisyyskasvatus auttaa arvostamaan ja ymmärtämään erilaisia kulttuureja ja erilaisuutta. Lisäksi se auttaa hahmottamaan maapalloa luonnonresursseiltaan rajallisena kokonaisuutena, jossa voimavaroja on opittava jakamaan ja säästämään. (Kansainvälisyyskasvatus 2010 -ohjelman arviointi, 17.)

Kansainvälisyyskasvatus kasvattaa taitoja ja tietoja, joiden avulla voi ymmärtää globalisoituvaa taloutta ja vaikuttaa nopeasti muuttuvaan talouteen sekä sen sosiaalisiin ja kulttuurisiin seurauksiin. Se edistää oma-aloitteisuutta, joka perustuu yksilöiden tahtoon toimia paremman maailman puolesta ja jonka osa-alueita ovat ihmisoikeuskasvatus, tasa-arvokasvatus, rauhankasvatus, mediakasvatus, kulttuurienvälinen ymmärrys, kehitys- ja oikeudenmukaisuuskysymykset sekä kasvatus kestävään kehitykseen. (Kansainvälisyyskasvatus 2010, 13.)

Monikulttuurisuusopinnot pitäisi saada osaksi paitsi yleissivistävää myös aikuis- ja ammatillista koulutusta, koska kansainvälisen vuorovaikutuksen taitoja tarvitaan nykyään lähes kaikilla aloilla. Kansainvälisyyskasvatuksen tulisi jatkua koulutuksen eri asteilla, olla sisäisesti rikasta ja laaja-alaista ja olla kaikkien saatavilla. Systemaattisuus ja suunnitelmallisuus ovat tärkeää toteutukselle, jossa on huomioitava oppilaitosten koko toimintakulttuuri, opetussuunnitelmat, pedagogiset menetelmät ja arviointi. Opetussisällöt avaavat eri näkökulmia ja opetusmenetelmin voidaan vaikuttaa yhteistoiminnalliseen, demokraattiseen, rauhaa rakentavaan ja ihmisarvoa kunnioittavaan toimintaympäristöön. Hyvinä menetelmiä kansainvälisyyskasvatukselle ovat esi-

merkiksi ja yhteistyö- ja liikkuvuus-ohjelmien ja vierailijoiden hyödyntäminen. (Kansainvälisyyskasvatus 2010 -ohjelman arviointi, 43.)

Vuosina 2008–2010 uudistetuissa ammatillisen koulutuksen perustutkinnoissa moni elinikäisen oppimisen avaintaidoista liittyy kestävään kehitykseen ja globaalin vastuuseen. Ammattitaitoa täydentävien opintojen valinnaisiin lisäopintoihin sekä ammattiosaamisen näyttöihin sisältyy ympäristötiedon ja kestävän kehityksen opintoja. Tavoitteena on, että opiskelijat omaksuvat tarvittavat tiedot, taidot ja arvot ollakseen vastuullisia, demokraattisia ja aktiivisia kansalaisia yhteiskunnallisella sekä globaalilla tasolla. Lähtökohtana on työelämälähtöisyys ja näiden tavoitteiden sisäistäminen ammatillisessa toiminnassa. (Kansainvälisyyskasvatus 2010 -ohjelman arviointi, 47.)

Kansainvälistyminen on tärkeä osa ammattiosaamisen kehittämisessä ja mm. CIMOn hallinnoimat liikkuvuus- ja yhteistyöohjelmat ovat keskeisiä. Leonardo-ohjelmalla on ollut merkittävä rooli ammatillisen koulutuksen kansainvälistymisessä. Ammatillinen koulutus on tärkeää ammatillisten kansainvälisten kompetenssien saavuttamiseksi sekä maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen kannalta. (Kansainvälisyyskasvatus 2010 -ohjelman arviointi, 47–48.)

Opetusministeriön maahanmuuttopoliittiset linjaukset (2009) antavat tavoitteita maahanmuuttajien ammatillisen osaamisen hyödyntämiseksi ja lisäämiseksi. Tavoitteet koskevat esimerkiksi ammatilliseen koulutukseen pääsemistä, koulutuksen tarjontaa, koulutuksen sisältöjä ja menetelmiä, aikaisemman osaamisen tunnustamista sekä ohjaus- ja neuvontapalveluja. (Kansainvälisyyskasvatus 2010 -ohjelman arviointi, 48.)

3.2 Ammatillinen kasvu ja identiteetti

Arja Laakkonen sanoo väitöskirjassaan Hoitohenkilöstön ammatillinen kasvu hoitokulttuurissa, että muuttuva työelämä edellyttää työntekijältä jatkuvaa ammatillista kasvua ja organisaatioilta uudenlaista organisaatiokulttuuria. Ammattikasvatus organisoituna kasvatustoimintana tukee yksilön ja työyht-

teisön pyrkimyksiä vastata kasvun ja kehittymisen haasteisiin. (Laakkonen, A. 2004, 36.)

Ammatillinen kasvu on jatkuva oppimisprosessi. Se on voimakasta ja kestävä tarvetta tai halua oppimiseen ja oppimisen arvostamista. Sen kautta yksilö hankkii elämän aikana taitoja, kykyjä ja tietoja joiden avulla voi vastata jatkuvasti muuttuviin ammattitaitovaatimuksiin. (Ruohotie 2000, 9.)

Ammatillisella identiteetillä ymmärretään elämänselityksensä perustuvaa käsitystä itsestä ammatillisena toimijana. Millaisena ihminen näkee itsensä tarkasteluhetkellä suhteessa työhön ja ammatillisuuteen sekä millaiseksi hän työssään ja ammatissaan haluaa tulla. Ammatilliseen identiteettiin kuuluvat myös käsitykset siitä, mihin ihminen kokee samaistuvansa ja kuuluvansa, mihin hän sitoutuu ammatissaan ja työssään sekä mitä hän pitää tärkeänä. Lisäksi siihen sisältyvät työtä koskevat tavoitteet ja uskomukset sekä arvot ja eettiset ulottuvuudet. (Eteläpelto & Onnismaa 2006, 26.)

Työharjoittelulla on monia vaikutuksia opiskelijalle. Se tarjoaa monia oppimismahdollisuuksia, joissa opiskelija soveltaa koulussa oppimaansa teoreettista tietoa käytännössä, heijastamaan kokemuksiaan koulussa opettuihin malleihin ja teorioihin sekä omiin aikaisempiin käsityksiin. Lisäksi opiskelijalla on mahdollisuus oppia uusia työelämän käytäntöjä sekä sosio-kulttuurisia suhteita muiden työntekijöiden välillä. (Vesterinen, 2002, 31) Työharjoittelija oppii tuntemaan ammattialueensa erilaisia työtehtäviä, osaamistarpeita ja kehitettäviä asioita. Harjoittelussa opiskelijalla on mahdollisuus luoda kontakteja ja hankkia tietoja uusista työmahdollisuuksista. Harjoittelu ohjaa opiskelijaa kohti omaa uravalintaa ja työroolia. (Salonen 2007, 26.)

Jatkuva ammatillisen identiteetin rakentaminen ja oman osaamisen uudelleenmäärittely on haaste, joka koskettaa yhä useampaa työntekijää. Siitä on tullut koko työuran mittainen tehtävä. (Eteläpelto 2006, 27.)

3.3 Työssäoppiminen

Ammatillisessa koulutuksessa harjoittelusta käytetään nykyisin nimitystä työssäoppiminen. Se on ammatilliseen koulutukseen kuuluva tärkeä osa ja koulutuksen järjestämisen muoto, josta osa tutkinnosta opitaan työpaikalla. Se on aidossa työympäristössä tapahtuvaa arvioitua, ohjattua ja tavoitteellista opiskelua. (Määttä, Kotamäki, Keränen, Pönkä & Heino 2002, 5.)

Pohjosen (2001) mukaan työssäoppiminen muodostaa olennaisen osan oppijan henkilökohtaisesta opetussuunnitelmasta. Se varmistaa sekä edistää ammattitaidon ja osaamisen suunnitelmallista, jatkuvaa ja motivoitunutta kehittämistä työprosessissa ohjaajan ohjauksessa.

Kaikkiin ammatillisiin perustutkintoihin sisältyy työssäoppimista. Ammatillisten perustutkintojen laajuus on 120 opintoviikkoa, josta työssäoppimista on vähintään 20 opintoviikkoa. Työssäoppimisen tavoitteena on, että opiskelija oppii osan tutkintoon kuuluvasta ammattitaidosta työpaikalla. (Määttä ym. 2002, 5.)

Työssäoppiminen parantaa opiskelijoiden ammatillista osaamista ja valmiuksia elinikäistä oppimista ja työelämää varten. Työssäoppiminen on tehokas oppimismenetelmä ja se auttaa opiskelijoita työllistymisessä. Yhteistyö työpaikkojen ja oppilaitosten välillä on todettu olevan hyödyllistä molemmille osapuolille. Yrityksille työssäoppijat tuovat tuoreita näkemyksiä ja helpottavat yritysten rekrytointia. (Määttä ym. 2002, 5.)

Työssäoppiminen yhdistää koulumuotoisen oppimisen ja oppisopimuskoulutuksen parhaat puolet. Työssäoppimisen tavoitteet johdetaan tutkinnossa vaadittavasta ammattitaidosta sekä opintojen tavoitteista ja keskeisestä sisällöstä. Työpaikkakohtaiset tavoitteet asetetaan yhdessä opiskelijan, opettajan ja työpaikan edustajan kanssa. Työssäoppiminen on oppimisympäristön laajentamista työpaikoille. Molemmissa tapahtuva oppiminen täydentävät toisiaan tutkinnon tavoitteiden saavuttamisessa. (Määttä ym. 2002, 5-6.)

Työssäoppimisen yleiset tavoitteet Opetushallituksen Työssäoppimisen op-
paan (1999) mukaan ovat:

- Lisätä koulutuksen työelämävastaavuutta
- Helpottaa ammattitaitoisen työvoiman saantia yrityksiin
- Edistää nuorten välitöntä työllistymistä
- Helpottaa nuorten työmarkkinoille siirtymistä ja lisätä työmarkkinatietoutta
- Syventää ammatillista osaamista
- Tehdä tutuksi työelämän pelisääntöjä ja toimintatapoja
- Ehkäistä syrjäytymistä
- Mahdollistaa opettajien ja asiantuntijoiden vaihtoa
- Vahvistaa ammatillisen koulutuksen vetovoimaisuutta

(Työssäoppimisen opas, 1999, 14.)

Muutokset työ- ja yritys-elämässä edellyttävät koulutukselta sisällön ja muoto-
jen sekä tehtävien uudelleen arviointia kaikilla koulutusasteilla. Työelämän ja
koulutuksen vuorovaikutus tiivistyy. Ammatillisella koulutuksella on olennai-
nen vaikutus alueiden kehitykseen. Tuottamalla ammattitaitoista ja osaavaa
henkilöstöä se luo työelämälle ja yrityksille toimintaedellytyksiä. Vastavuoroi-
sesti yritykset ja työpaikat ovat olennainen osa oppimisympäristöä. Työn or-
ganisointi, alueellisen työelämän ja osaamisen kehittäminen muodostavat
toisistaan riippuvan kokonaisuuden. Tämä antaa mahdollisuuksia kehittää
samanaikaisesti opiskelijoiden tietoja ja taitoja sekä työpaikkoja ja yrityksiä.
Uusi oppimisen prosessi perustuu työelämän tarpeiden jatkuvaan huomioi-
miseen ja elinikäisen oppimisen periaatteeseen. (Määttä ym. 2002, 18.)

Määttän ja muiden mukaan työelämässä tapahtuu jatkuvia muutoksia, jotka
koskevat kaikkia työelämässä olevia ihmisiä riippumatta tehtävästä tai orga-
nisaatiosta. Muutokset vaativat henkilöstöltä jatkuvaa taitojen ja tietojen uu-
simista ja asenteellisia valmiuksia. Työelämän nopea rytmi edellyttää nope-
aa oppimista, kykyä itsenäiseen ja nopeaan päätöksentekoon sekä aktiivista
otetta työhön jatkuvasti muuttuvassa ympäristössä. Työssäoppiminen on
keino vastata näihin tulevaisuuden haasteisiin ja mahdollisuus luoda elin-
ikäisen oppimisen periaatteelle rakentuva oppimisympäristö. Koulutuksen

järjestäjät ovat työelämän ja työssäoppimisen tulevaisuudentekijöitä. (Määttä ym. 2002, 19.)

3.4 Kansainvälinen työssäoppiminen

Kansainvälinen tutkimusyhteistyö ja koulutusjärjestelmän kansainvälistäminen ovat keskeisiä menestymisen edellytyksiä globaalissa kilpailussa. Korkea laatu lisää suomalaisen tutkimuksen ja koulutuksen kansainvälistä vetovoimaa. Laajaa kansainvälistä kiinnostusta maan koulutusjärjestelmää kohtaan on lisännyt Suomen menestys OECD:n Pisa tutkimusohjelmassa. Lisäksi kansainvälistyminen ja kansainvälinen yhteistyö ovat edellytyksiä innovaatiopohjan vahvistumiselle ja laadun parantumiselle. Kansainvälistyminen luo myös pohjaa työperäiselle maahanmuutolle. (Koulutus ja tutkimus vuosina 2007–2012. 2007, 31.)

Lissabonin strategia ja EU:n Elinikäisen oppimisen ohjelma yhdessä muodostavat tärkeän viitekehyksen koulutuksen kansainväliselle yhteistyölle. Kansainvälisen yhteistyön alueiden ja kohteiden valinta perustuu toimijoiden omiin painotuksiin, kansallisiin prioriteetteihin ja ennakointiin. (Koulutus ja tutkimus vuosina 2007–2012. 2007, 31.)

Ulkomailla suoritetusta harjoittelusta puhutaan kansainvälisenä työharjoitteluna. (Nyström 2004, 4). Kansainvälisen harjoittelun avulla opiskelijan valmiudet työskennellä oman alan monikulttuurisissa ja kansainvälisissä ympäristöissä lisääntyvät, ja se tarjoaa opiskelijalle tilaisuuden kehittää omaa ammatillista osaamista ja asiantuntijaksi kasvua. Ulkomaan kokemus kehittää myös opiskelijan kilpailukykyä työmarkkinoilla valmistumisen jälkeen. (Koistinen, 2003, 206.)

Nyströmmän (2004) mukaan harjoittelun tavoitteissa painotetaan muun muassa käytännön työskentelytapojen oppimista, ongelmaratkaisutaitojen kehittymistä, tietojen ja taitojen karttumista sekä työelämän kokonaisuuden karttumista. Näiden lisäksi myös kielitaidon ja kommunikaatiotaitojen sekä suvaitsevaisuuden ja vieraiden kulttuurien tunteminen ovat olennaisia asioita

kansainvälisessä työssäoppimisessa. Fowler & Blohm (2004) määrittelee, että monikulttuurisessa työympäristössä tulee oppia selviytymään hämmentävistäkin tilanteista sekä oppia katsomaan tilanteita monelta eri näkökulmalta. Lisäksi Puschin (2004) mukaan ulkomailla suoritettava harjoittelu tutustuttaa elämään monikulttuurisessa yhteiskunnassa ja ymmärtämään paremmin kulttuurien välisiä eroja, mitkä ovat yleistyviä piirteitä nykypäivänä.

Soren Kristensen (2004, 41–42) määrittelee neljä tärkeää ominaisuutta kansainväliselle työssäoppimiselle. Ensimmäisenä ulkomaan työharjoittelu edistää monikulttuurista ymmärtämistä. Siinä opitaan elämään rauhanomaisesti yhdessä ja muodostetaan käsitystä Euroopan kansalaisesta, joka ehkäisee vastakohtaisesti täysin nationalistista ajattelutapaa. Lisäksi monikulttuurinen ymmärtäminen ehkäisee rasismia ja muukalaispelkoa. (Kristiansen 2004, 41–42.)

Toiseksi kansainvälinen työharjoittelu nähdään myös työvoiman vapaan liikkuvuuden edistäjänä. Harjoittelussa opitaan elämään ja työskentelemään toisessa maassa. Tämä valmistaa työntekijöitä niin kutsutuiksi muuttotyöntekijöiksi, sekä halukkaiksi ja kykeneviksi liikkumaan maiden rajojen yli ja näin täydentämään puuttuvia taitoja. (Kristiansen 2004, 41–42.)

Kolmanneksi kansainvälinen työssäoppiminen on Eurooppalaisen koulutuksen ja harjoittelun kansainvälistämistyökalu, joka on vastausta globalisaatiolle. Ensimmäiseksi tulevaisuuden työntekijät oppivat vieraita kieliä ja kulttuureja, jonka vuoksi he ovat valmiimpia työskentelemään kasvavien ulkomaisien kontaktien lisääntymisen kanssa työpaikoilla. Toiseksi kansalliset koulutusjärjestelmät voivat väliaikaisesti täydentää heidän koulutustarjontaa lähettämällä harjoittelijoita ulkomaille, sinne missä tarvittavaa koulutusta on tarjolla. (Kristiansen 2004, 41–42.)

Neljänneksi ulkomaan harjoittelussa opitaan uusia tietoja ja taitoja sekä parannetaan työllistyvyyttä. Kansainvälinen työssäoppiminen nähdään opettavaisena keinona oppia toimimaan jatkuvissa työelämän ja urasuunnitelmien muutoksissa jotka ovat globalisaation ja teknologian muutosten seurausta. (Kristiansen 2004, 41–42.)

Kristiansenin (2004) mukaan oppiminen kansainvälisessä työssäoppimisessä on toistaiseksi ollut lähes tuntematon prosessi. Hänen mukaansa osallistujat astuvat sisään toisesta päästä ja tulevat ulos toisesta päästä ja siinä välillä jotain tapahtuu. Useimmiten se on positiivista mutta ei aina. Oppimisprosessin ymmärtämiseksi Kristiansen määrittelee oppimisen ulkomaan työssäoppimisessä neljään alueeseen. Ensimmäinen on ”upottaminen” eli osallistujat ovat täysin ympäröityjä ja upotettuja isäntämaan kulttuuriin. Toisena on vastuullistaminen eli työssäoppijat toimivat omillaan uudessa ja tuntemattomassa ympäristössä kaukana omasta perheestä ja ystävistä ja heidän tulee oppia tulemaan toimeen asian kanssa. Kolmantena on suhteuttaminen eli osallistujat huomaavat, että jokapäiväiset askareet tehdään erilailla mitä heidän kotimaassaan. Neljäntenä on näkökulmaistuminen eli osallistujat saavat mahdollisuuden heijastaa heidän kokemuksensa ja mahdollisesti sisällyttävät oppimansa omiin käytäntöihin. (Kristiansen 2004, 97.)

Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenian teettämän tutkimuksen mukaan kansainvälinen työharjoittelu nähdään erittäin hyödyllisenä kokemuksena harjoitteluun osallistuneiden keskuudessa. Kansainvälisen harjoittelun hyöty kohdistuu oman persoonan muuttumiseen eli rohkeuden, itsetuntemuksen ja sopeutumisen kehittymiseen, sekä elämäkokemukseen ja työelämässä selviämiseen ja etenemiseen. (Vehviläinen n.d., 4.)

4 TUTKIMUS

4.1 Tutkimusongelmat

Sain tehtäväkseni laatia kehittämissuhteita Jokilaaksojen koulutus kuntayhtymän kansainvälisyysstrategian tueksi. Tässä opinnäytetyössä tutkimustyön tavoitteena oli saada luotettavaa ja rakentavaa tietoa kehittämissuhteiden pohjalle. Filosofi Juha Varton (1992, 11) mukaan tutkimustyön tehtävänä on järjestelmällisesti ja seikkaperäisesti saada vastaus johonkin toi-

minnalisista käytännöistä syntyneeseen kysymykseen tai ajattelussa syntyneeseen probleemaan. Tutkimustyön päämääränä voi olla yleistettävä tutkimustulos tai pelkkä käytännöllinen ratkaisu.

Kehittämissuhteiden laatimiseksi on tärkeää selvittää syyt, jotka ovat esteenä opiskelijoiden lähtemiseen kansainväliseen harjoitteluun sekä löytää sellaiset keinot, joilla nuoria kannustetaan kansainvälistymään. Tutkimuskysymyksiä ovat:

1. Mitkä asiat ovat vaikuttaneet siihen, miksi opiskelijat eivät ole osallistuneet kansainväliseen työssäoppimiseen?
2. Mitä kansainväliseen työssäoppimiseen osallistuneet opiskelijat ovat siitä saaneet?
3. Tietävätkö opiskelijat mistä ja keneltä he saavat tietoa kansainvälisestä työssäoppimisesta?

4.2 Tutkimusmenetelmät

Kvantitatiivinen kyselytutkimus on yksi yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa eniten käytetyistä tiedonkeruumenetelmistä. Kyselytutkimuksen etu on se, että sen avulla voidaan kerätä laaja tutkimusaineisto, jossa suurelta määrältä ihmisiä voidaan kysyä monia asioita. Menetelmänä kysely on verrattain tehokas ja nopea. Ne tuottavat tyypillisesti tilastollisesti käsiteltävää numeroihin perustuvaa tietoa. Kyselyn keskeisenä heikkoutena pidetään tuotetun tiedon pinnallisuutta. Lisäksi on vaikea arvioida miten vakavasti vastaajat ovat suhtautuneet kyselyyn. Tulokset saattavat olla pinnallista, mutta helposti yleistettävää tietoa. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2009, 108.)

Tutkimusmenetelmänä käytin kvantitatiivista kyselytutkimusta, joka toteutettiin Webropol ohjelman avulla keväällä 2012. Kysely kohdistettiin Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän kaikille opiskelijoille. Kyselytutkimuksen alussa selvitettiin opiskelijoiden taustatiedot kuten ikä, sukupuoli, opiskelupaikka, koulutusala ja vuosikurssi. Kansainväliseen työssäoppimiseen osallistumista

kysyttiin kysymyksellä olen/en ole osallistunut. Opiskelijoiden kiinnostusta kysyttiin samalla tapaan ja syytä siihen, miksi ei ole osallistunut avoimella kysymyksellä. Opiskelijoiden lähtemisen erilaisia esteitä mitattiin asteikolla 1-5. Kansainväliseen työssäoppimiseen osallistuneiden opiskelijoiden taitojen kehittymistä mitattiin asteikolla 1-5. Kansainvälisen työssäoppimisjakson hyötyä opiskelijoille mitattiin asteikolla 1-5. Oppilaitosten tiedonvälityksen tehokkuutta opiskelijoiden mielestä kysyttiin suoralla kysymyksellä kyllä/ei ja erilaisilla väittämillä asteikolla 1-5.

Toisena tutkimusmenetelmänä käytin laadullista avointa haastattelua, jonka toteutin sähköpostitse. Haastattelu kohdistettiin Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän ammattiopistojen kansainvälisyys koordinaattoreille. Haastattelulla selvitettiin millaisia käytänteitä kussakin koulussa on liittyen kansainväliseen työssäoppimiseen. Haastatteluissa selvitetään, kuinka informointi, rahoitus ja opiskelijoiden ohjaus on järjestetty.

4.3 Analyysimenetelmä

Kyselytutkimuksen tuloksia analysoin Webropol järjestelmän avulla. Analyysimenetelmänä käytin taulukointia sekä ristiintaulukointia. Ristiintaulukoinnin avulla voidaan selvittää kahden tai useamman muuttujan välisiä yhteyksiä prosessijakaumien- ja frekvenssi tasolla. Muuttujat esitetään samassa taulukossa siten, että toinen asettuu riveille ja toinen sarakkeille. Ristiintaulukoinnin ruuduissa olevat solufrekvenssit kertovat, kuinka monta mainitun ominaisuusin varustettua yksilöä aineistossa on. (Heikkilä 1998, 210.) Ristiintaulukointia käytetään, kun halutaan selvittää, onko rivi- ja sarake-muuttujan välillä riippuvuutta. Jos ristiintaulukoinnin avulla halutaan selvittää tilastollisesti merkittäviä päätelmiä, taulukossa esiintyvien erojen merkitsevyys on testattava. Testiin käytetään usein x²-riippumattomuustestiä (Khiin neliötesti). (Roponen 1994, 44.)

4.4 Tutkimuksen kulku

Kyselylle luotiin oma internetosoite, jonka kautta opiskelijat vastasivat kyselyyn. Ohjeet kyselyyn vastaamiseksi, sekä saatekirje lähetettiin Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän ryhmänohjaajille ja luokanvalvojille, joita pyydettiin teettämään kysely opiskelijoilla. Ongelmaksi muodostui ryhmäsähköpostiviestin lähettäminen henkilöstölle allekirjoittaneen sähköpostiosoitteesta, joten tarvittiin yhdyshenkilö tutkijan ja henkilöstön välille Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän sisältä. Yhdyshenkilö toimitti kaikki sähköpostit ohjeiden mukaisesti koko henkilöstölle tutkimuksen aikana.

Kyselyn ensimmäinen vaihe suoritettiin 27.3.2012 – 30.3.2012. 29.4.2012 lähetettiin vielä muistutus viesti ryhmänohjaajille, jossa kehoitettiin teettämään kysely opiskelijoilla. Vastauksia saatiin 186 kappaletta, minkä perusteella päätettiin että tutkimukselle suoritetaan toinen vaihe ja vastausaika pidennetään. Toinen vaihe suoritettiin 11.4.2012 – 18.4.2012 välillä. Muistutus viesti lähetettiin vielä 16.4.2012 ja lopulta vastauksia saatiin kokonaisuudessaan 492 kappaletta.

Lisäksi suoritin avoimen sähköpostihaastattelun kaikille oppilaitosten kansainvälisyysvastaaville. Tutkimuksessa kysyttiin avoimella kysymyksellä kuinka heidän koulussaan kansainvälinen työssäoppiminen on järjestetty, sekä millaista tukea ja informaatiota opiskelijoille on tarjolla. Seitsemästä lähetetystä sähköpostista vastauksia tuli 5 kappaletta.

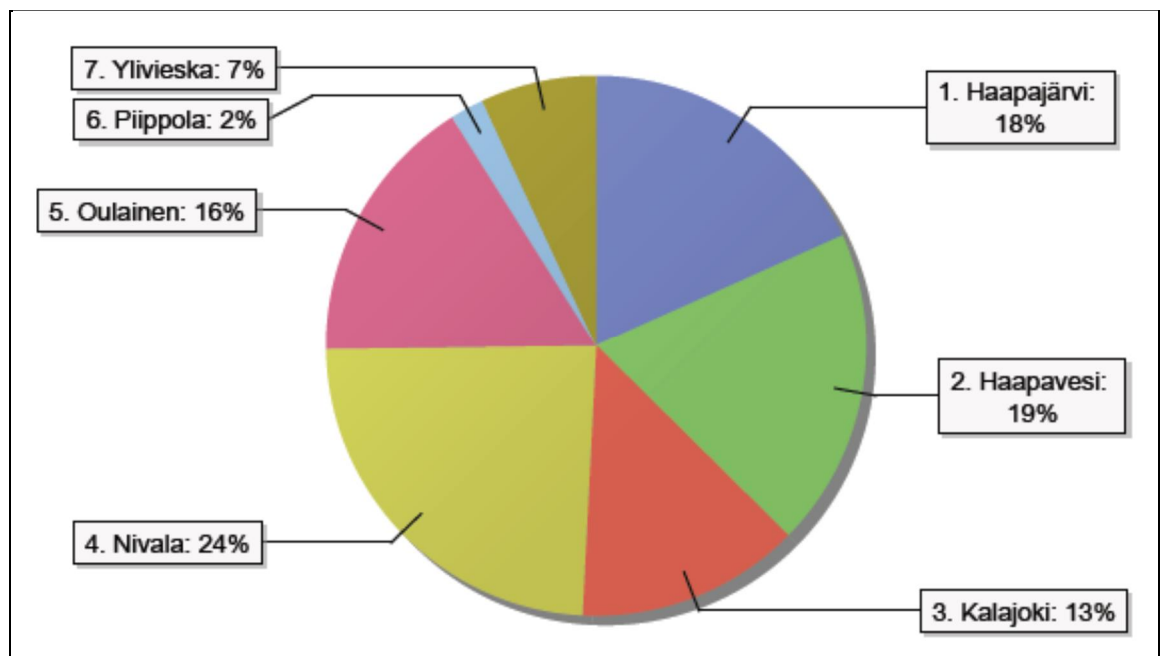
5 TULOKSET

5.1 Opiskelijoiden taustatiedot

Tutkimuksen ensimmäisessä osiossa kysyttiin vastaajien perustietoja kuten sukupuoli, ikä, opiskelupaikka, vuosikurssi, opiskeluala sekä kiinnostus kansainvälistä työssäoppimista kohtaan.

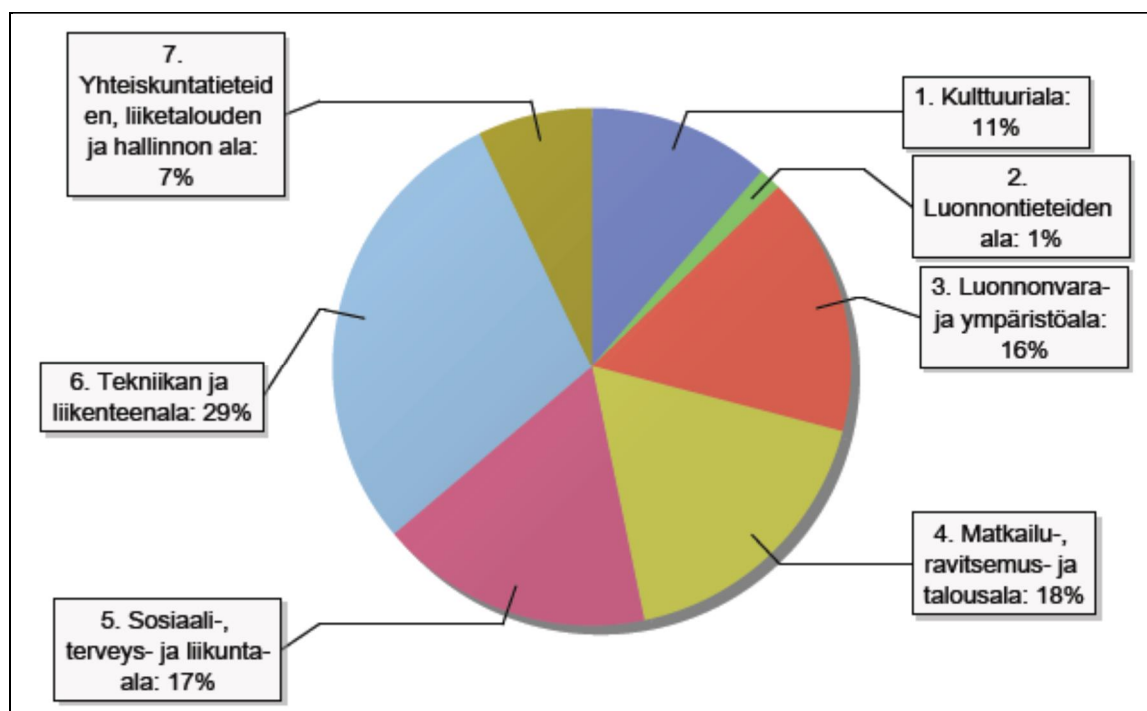
Tutkimukseen osallistuneita opiskelijoita oli kokonaisuudessaan 492, joista 256 oli miehiä ja 236 naisia. Vastaajista 91 oli 16-vuotiaita, 116 oli 17-vuotiaita, 114 oli 18-vuotiaita, 57 oli 19-vuotiaita, 27 oli 20-vuotiaita ja loput vanhempia.

Vastaajat tulivat seuraavista oppilaitoksista: Haapajärvi 90 kpl, Haapavesi 94 kpl, Kalajoki 66 kpl, Nivala 118 kpl, Oulainen 80 kpl, Piippola 10 kpl ja Ylivieska 34 kpl. (Ks. kuvio 3.)



KUVIO 3. Vastaajien jako ammattiopistoittain

Vastaajista 235 kappaletta oli 1. vuosikurssilla, 128 2. vuosikurssilla, 120 3. vuosikurssilla sekä 4 monimuoto-opiskelijaa. Kuviossa 3 näkyy vastaajien jako koulutusaloittain. (Ks. kuvio 4.)



KUVIO 4. Vastaajien jako koulutusaloittain

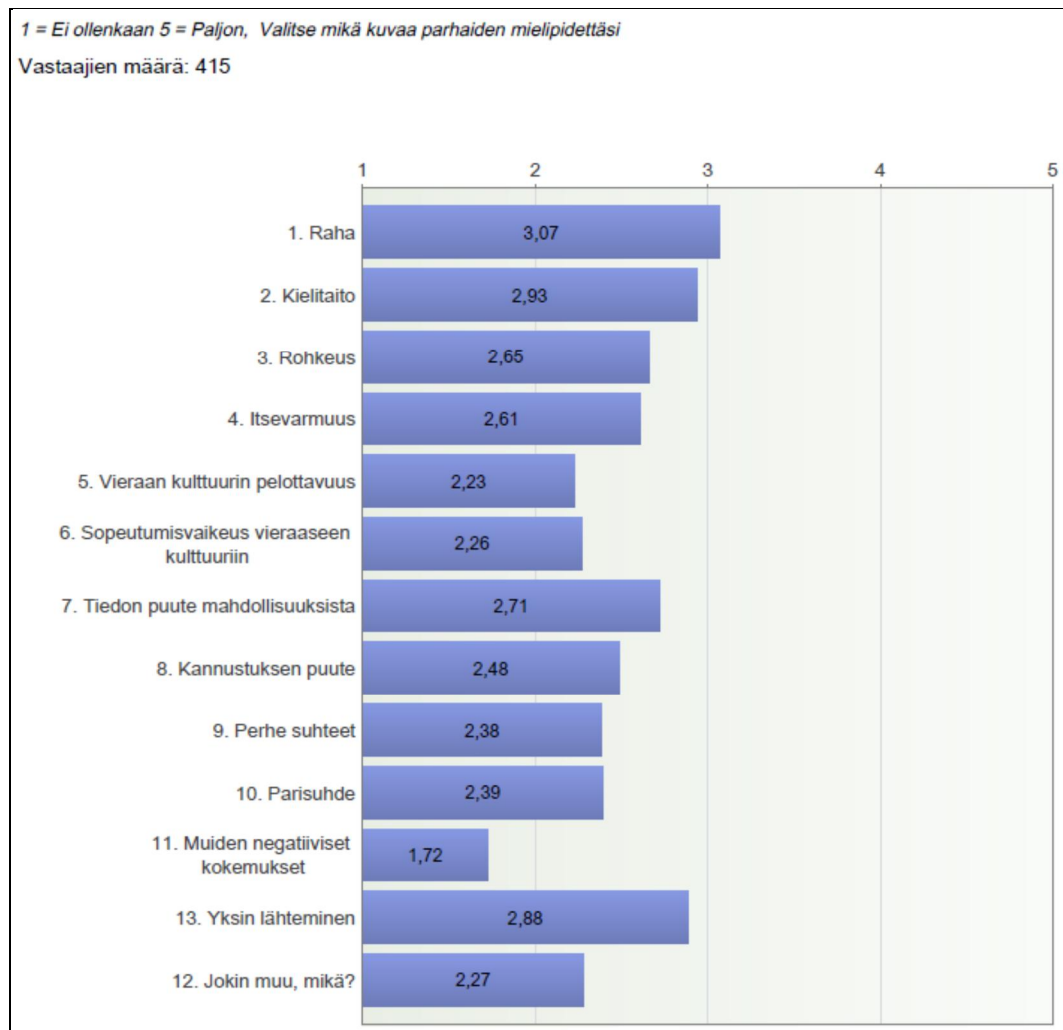
Opiskelijoista 57 on osallistunut kansainväliseen työssäoppimiseen ja loput 435 ei ole. Hieman yli puolet vastaajista ilmoittaa olevansa kiinnostuneita kansainvälisestä työssäoppimisesta. Heistä, jotka eivät ole kiinnostuneita, 127 opiskelijaa vastasi avoimeen kysymykseen, miksi eivät ole kiinnostuneita kansainvälisestä työssäoppimisestä. Heistä 42 opiskelijaa ilmoitti suurimmaksi syyksi kiinnostuksen puutteen, 20 opiskelijaa kielitaidottomuuden ja 12 perhesiteet. Näiden syiden lisäksi 19 opiskelijaa ilmoittaa etteivät he halua lähteä pois Suomesta ja 7 opiskelijaa ilmoittaa, ettei yksinkertaisesti tiedä, miksi ei ole kiinnostunut kansainvälisestä työssäoppimisestä.

Opiskelijoiden matkustuneisuus vaikuttaa suoraan kiinnostukseen kansainvälistä työssäoppimista kohtaan. Mitä useammassa maassa opiskelijat ovat

matkustaneet, sitä useampaa heistä kiinnostaa kansainvälinen työssäoppiminen.

5.2 Kansainvälisen työssäoppimisen esteet

Suurimmat esteet kansainväliseen työssäoppimiseen osallistumiselle ovat olleet raha, kielitaito, yksin lähteminen, tiedon puute mahdollisuuksista sekä rohkeus. Vastaavasti vähiten ovat vaikuttaneet muiden negatiiviset kokemukset, vieraan kulttuurin pelottavuus ja sopeutumisvaikeus vieraaseen kulttuuriin. (Ks. kuvio 5.)

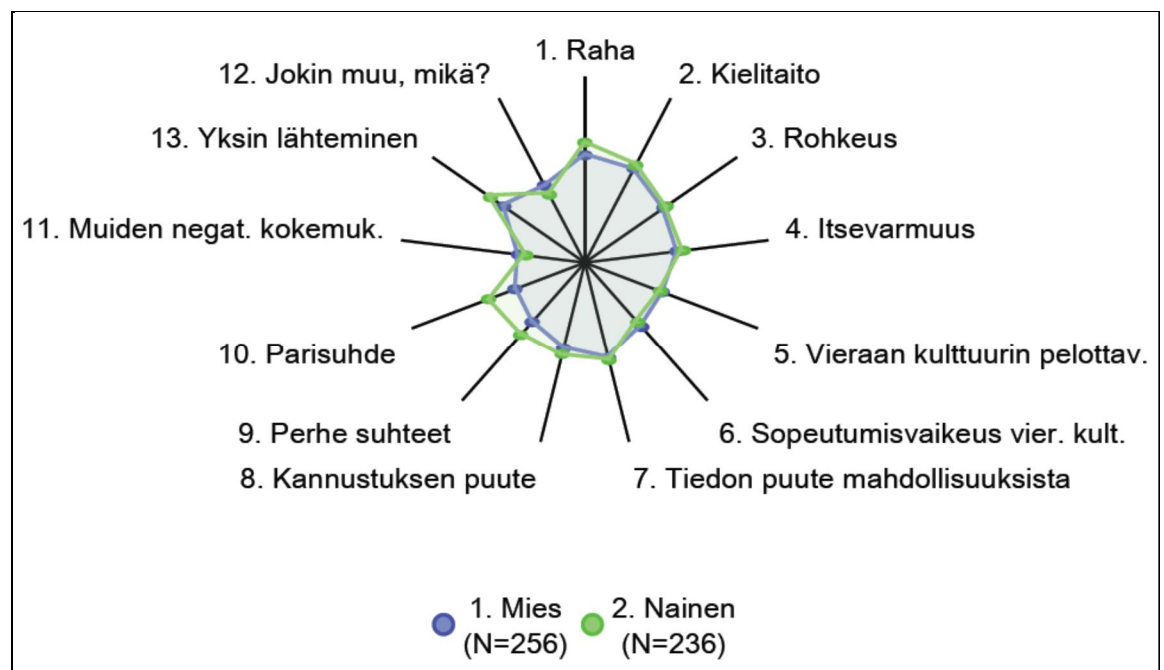


KUVIO 5. Kuinka paljon seuraavat asiat ovat vaikuttaneet siihen, etteivät vastaajat ole osallistuneet kansainväliseen työssäoppimiseen

Tarkastellessa vastauksia eri näkökulmista, voidaan havaita suuriakin eroja. Tässä osiossa tarkastellaan vastauksia ristiintaulukoinnin avulla. Ristiintaulukoinnilla selvitetään, onko vastaajien sukupuolella, koulutusalalla, ammattipiirillä, jossa he opiskelevat tai opiskelijoiden matkustaneisuudella merkitystä vastausten lopputuloksiin.

Sukupuolen vaikutus tuloksiin

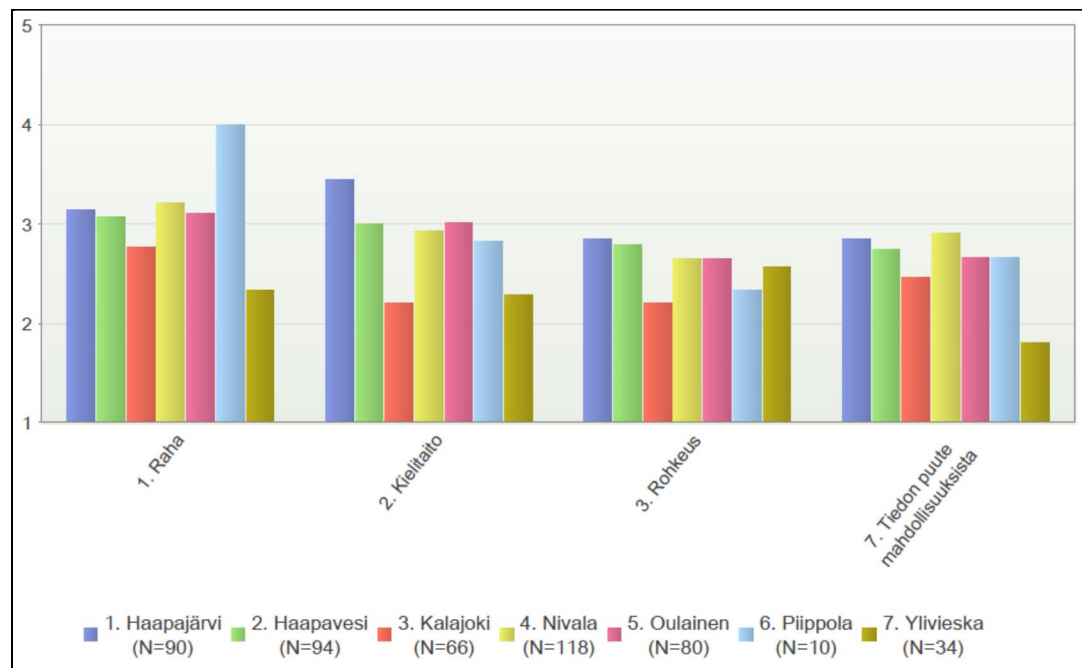
Naiset kokevat rahan ja monen aineettoman asian olevan suurempi este kuin kyselyyn osallistuneet miehet. Kielitaito, itsevarmuus, parisuhde, perhesiteet, yksin lähteminen, tiedon puute mahdollisuuksista sekä kannustuksen puute ovat naispuolisille vastaajille hieman merkityksellisempiä kuin miespuolisille. Miesten mielestä sopeutumisvaikeus vieraaseen kulttuuriin sekä muiden negatiiviset kokemukset ovat isompia esteitä kuin naisille. Sukupuoli ei kuitenkaan näytä vaikuttavan merkittävästi vastausten lopputuloksiin. Naiset näkevät hieman enemmän esteitä kuin miehet. (Ks. Kuvio 6.)



KUVIO 6. Sukupuolten väliset erot

Ammattiopiston vaikutus tuloksiin

Ammattiopistolla on suurempi vaikutus kyselyn lopputuloksiin. Vastauksissa erittäin huomattavaa on, että Kalajoella opiskelevat opiskelijat näkevät selkeästi vähiten ongelmia ja esteitä kansainväliseen työssäoppimiseen osallistumisessa, ja toiseksi vähiten esteitä näkevät Ylivieskassa opiskelevat. Eniten esteitä kokevat Haapajärvellä olevat opiskelijat. Esimerkiksi Haapajärvellä opiskelevat ilmoittavat kielitaidon selkeästi muita suuremmaksi esteeksi. Haapaveden, Nivalan ja Oulaisten välillä ei ole havaittavissa suuria eroja vastauksissa. (Ks. Kuvio 7.)

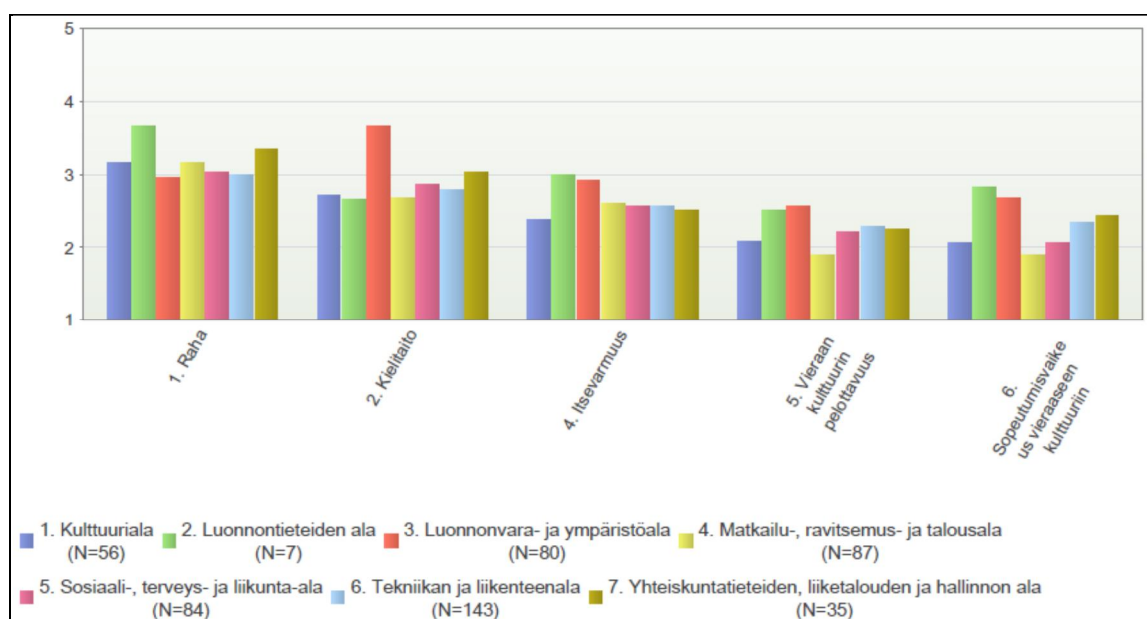


KUVIO 7. Oppilaitoskohtaiset erot

Opintoalan vaikutus tuloksiin

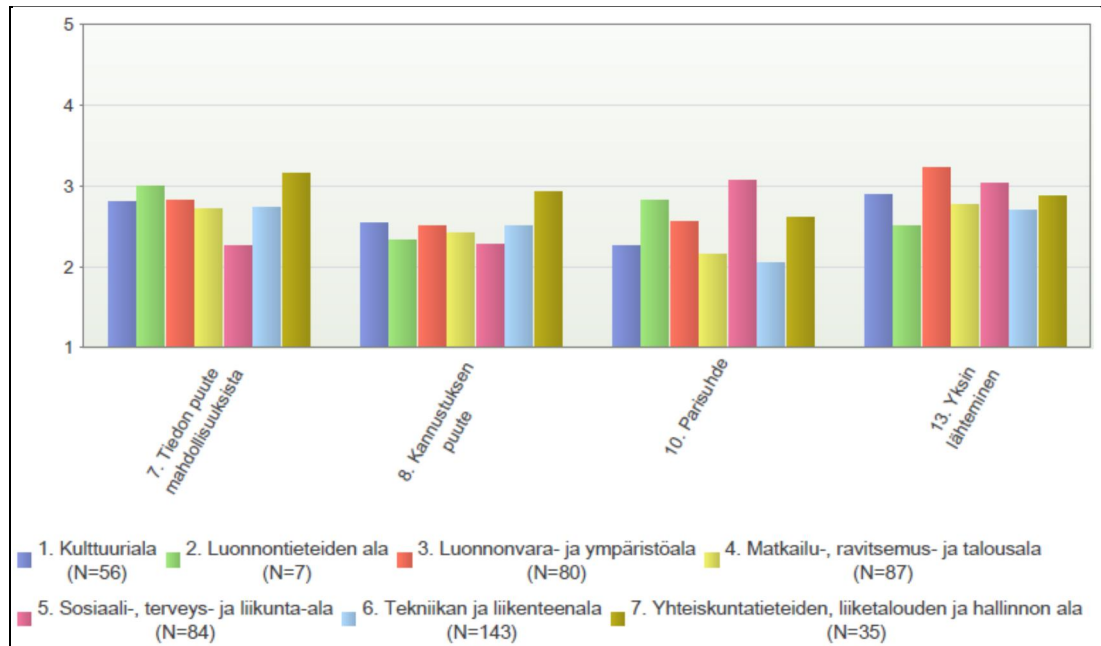
Opiskelualalla on myös merkitystä vastausten lopputuloksiin. Erot eivät jakaudu niin karkeasti aloittain kuin paikkakunnan mukaan tarkasteltuna. Eri aloilla nähdään eri asiat eri merkityksessä. Rahan vaikutus esteenä on selkeästi suurin luonnontieteiden ja tekniikan ja liikenteen alalla sekä luonnonvara- ja ympäristöalalla pienin. Kielitaito koetaan suurimmaksi esteeksi luon-

nonvara- ja ympäristöalalla sekä yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalla. Itsevarmuus ja vieraan kulttuurin pelottavuus ovat luonnontieteiden alalla sekä luonnonvara- ja ympäristöalalla muita aloja suurempia esteitä. Matkailu-, ravitsemus- ja talousalan vastauksissa huomattavaa on vieraan kulttuurin pelottavuuden ja sopeutumisvaikeuden vieraaseen kulttuuriin olevan erittäin pieniä esteitä. (Ks. Kuvio 8.)



KUVIO 8. Opintoalakohtaisia eroja

Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalla tiedon puute mahdollisuuksista ja kannustuksen puute ovat selkeästi suurempia esteitä kuin muissa oppilaitoksissa. Perhesuhteet ja parisuhteet ovat sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla muita suurempia esteitä, kun taas tekniikan ja liikenteen alalla ne ovat huomattavasti muita pienempiä syitä. Yksin lähteminen on suurena esteenä luonnonvara ja ympäristöalan sekä sosiaali-, terveys ja liikunta-alan opiskelijoille. (Ks. Kuvio 9.)



KUVIO 9. Opintoalakohtaisia eroja 2.

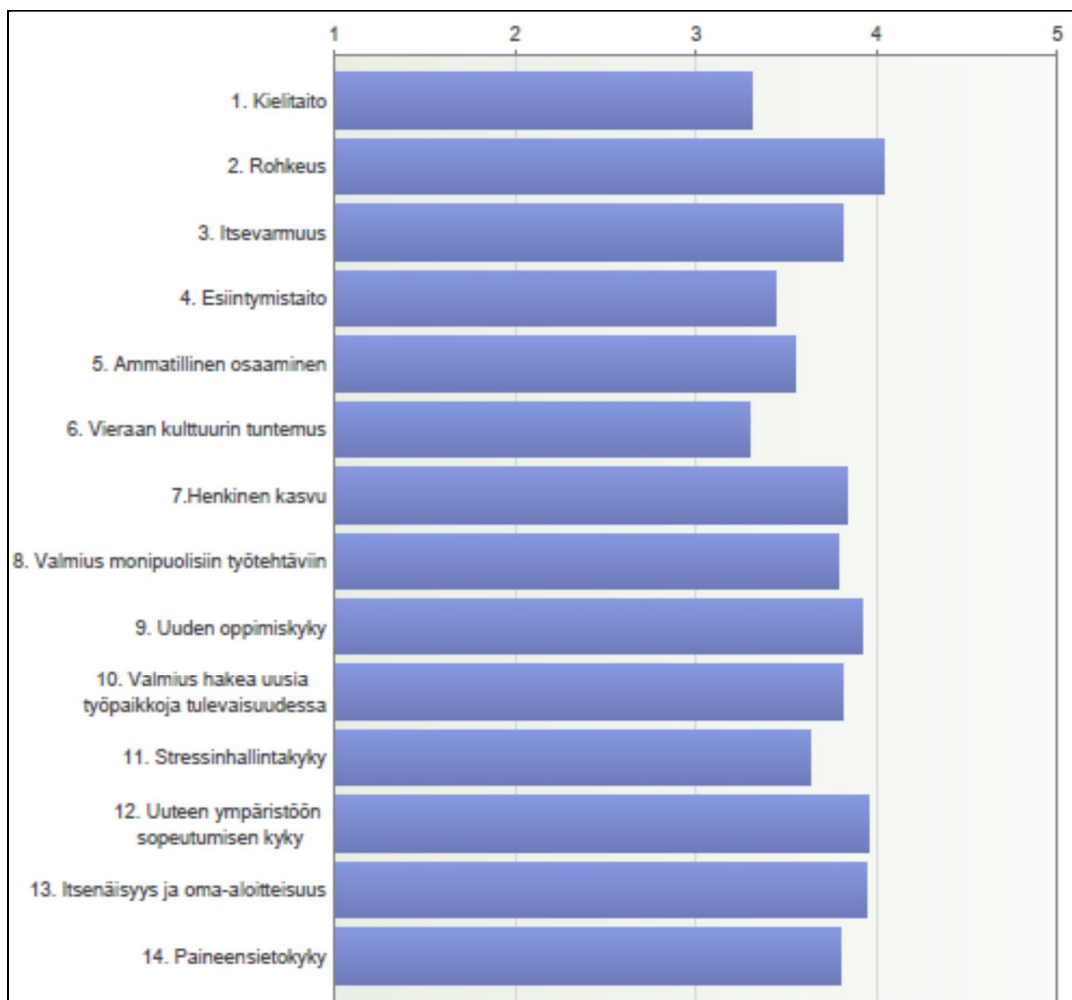
Matkustaneisuuden vaikutus tuloksiin

Opiskelijoiden matkustaneisuus on suoraan havaittavissa vastausten lopputuloksissa. Mitä enemmän vastaaja on matkustanut, sitä vähemmän hän kokee esteitä kansainvälisen työssäoppimisen suorittamiselle. Vastaavasti, mitä vähemmän vastaaja on matkustanut, sitä enemmän hän kokee esteitä omalle osallistumiselleen. Vastauksista voi päätellä, että enemmän matkustaneet opiskelijat kokevat itsensä kielitaitoisemmiksi, rohkeammiksi ja itsevarmemmiksi.

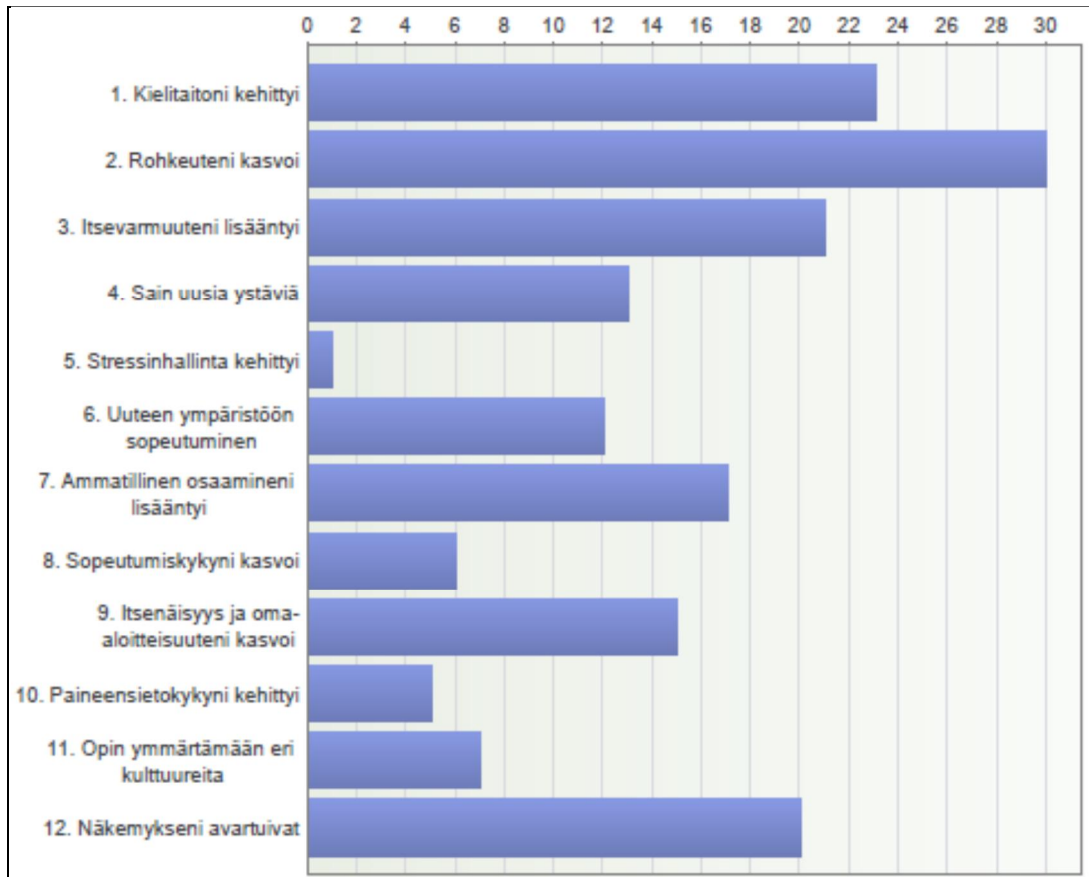
5.3 Osaamiskokemukset kansainvälisestä työssäoppimisesta

Kyselyssä toisena asiana kartoitettiin kansainväliseen työssäoppimiseen osallistuneiden opiskelijoiden osaamiskokemuksia työssäoppimisjaksolta. Kyselyyn vastanneista 60 opiskelijaa, eli 12,2 % kaikista vastaajista, on osallistunut kansainväliseen työssäoppimiseen.

Kansainvälisen työssäoppimisen aikana eniten kehittyivät rohkeus, uuteen ympäristöön sopeutumiskyky, itsenäisyys ja oma-aloitteisuus sekä uuden oppimiskyky. Vastaavasti vähiten kehittyivät kielitaito sekä vieraan kulttuurin tuntemus. (Ks. Kuvio 10.) Kielitaito ei vastaajien mielestä kehittynyt paljoa, mutta silti heidän mielestään kielitaidon kehittyminen on ollut yhtenä kolmesta tärkeimmästä kehittyneistä asioista. Lisäksi rohkeuden kasvu sekä itsevarmuuden lisääntyminen ovat olleet tärkeimpiä kehittyneitä asioita. (Ks. Kuvio 11.)



KUVIO 10. Kv-topissa kehittyneet ominaisuudet

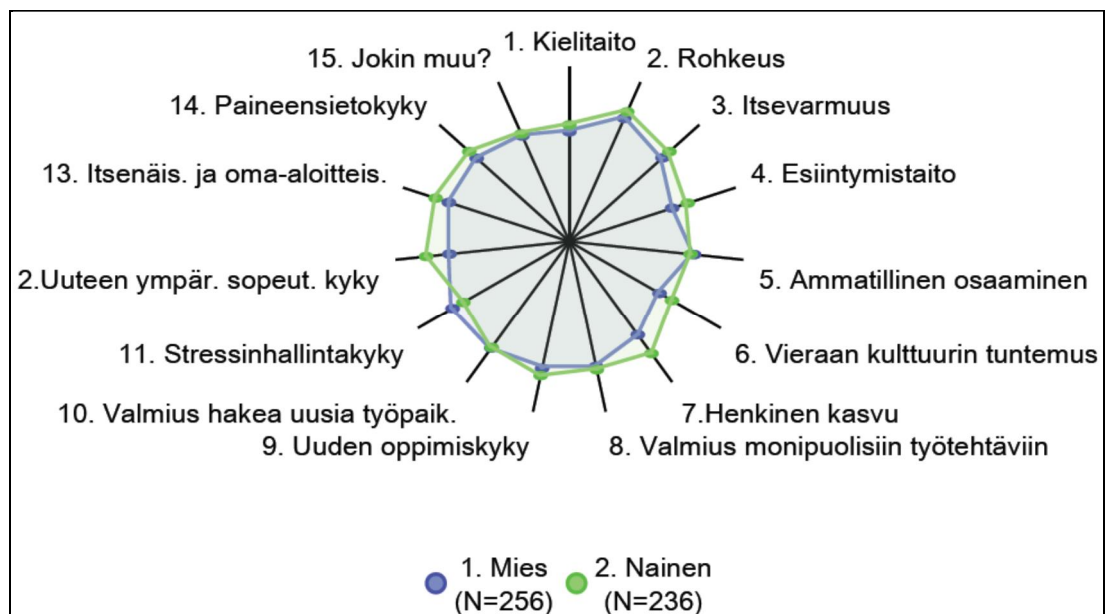


KUVIO 11. Kv-topissa tärkeimmät kehittyneet ominaisuudet

Yhteenvetona voidaan todeta että kansainvälisen työssäoppimisen merkitystä kokonaisuudessaan lähes kaikki pitivät kokemustaan erittäin hyödyllisenä tulevaisuutensa kannalta. Ristiintaulukoinnin avulla tarkasteltuna sukupuolella, oppilaitoksella tai opintoalalla ei ole havaittavissa suuria eroja. Naiset, Kalajoella opiskelevat sekä Sosiaali-, terveys- ja liikunta-alaa opiskelevat opiskelijat kokivat kansainvälisen työssäoppimisen hieman muita hyödyllisempänä. Ainoastaan Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alan opiskelijat määrittivät hyödyllisyyden asteikolla 1-5 alle neljän, 3,4. Kaikki muut alasta, koulusta tai sukupuolesta riippumatta määrittivät hyödyllisyyden vähintään numerolla 4.

Sukupuolen vaikutus osaamiskokemuksiin

Kansainväliseen työssäoppimiseen osallistuneita miehiä oli 18 ja naisia 41. Sukupuolten väliset erot tuloksissa ovat pieniä. Naiset kokevat kehittyneensä lähes kaikilla osa-alueilla miehiä enemmän. Miesten vastausten perusteella ammatillinen osaaminen sekä stressinhallintakyky kasvoivat naisia enemmän. Suurimmat erot miesten ja naisten välillä tulevat esille henkisessä kasvussa uuteen ympäristöön sopeutumiskyvyssä. Naiset määrittivät tärkeimmiksi kehittyneiksi ominaisuuksiksi rohkeuden kasvun, kielitaidon kehittymisen sekä näkemysten avartumisen. Miehet määrittivät tärkeimmiksi itsevarmuuden lisääntymisen, ammatillisen osaamisen lisääntymisen sekä kielitaidon kehittymisen. (Kt. Kuvio 12.)



KUVIO 12. Sukupuolen vaikutus osaamiskokemuksiin

Ammattiopiston vaikutus osaamiskokemuksiin

Eri kouluista lähtöisin olevat opiskelijat kokivat, että osaaminen kehittyi eri osa-alueilla. Kalajoelta ja Ylivieskasta lähteneet opiskelijat ilmoittivat kehittyneensä huomattavasti enemmän ja useammalla osa-alueella kuin muista kouluista lähtöisin olevat. Muuten osaamisen kehittymisellä ei ole suurta havaittavaa eroa koulupaikkojen välillä.

Koulutusalan vaikutus osaamiskokemuksiin

Eri koulutusaloilta lähtevien opiskelijoiden välisiä kehittymiseroja on havaittavissa tutkimuksessa. Kulttuuri alalla sekä sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla olevat opiskelijat kehittyivät pääasiassa kaikilla osa-alueilla enemmän kuin muilta aloilta tulevat opiskelijat. Ainoastaan valmiudessa hakea uusia työpaikkoja tulevaisuudessa sosiaali-, terveys ja liikunta-alan opiskelijat eivät kokeneet kehittyvänsä niin paljoa kuin muilta aloilta tulevat opiskelijat. Huomattavaa on, että luonnonvara- ja ympäristöalalta tulevat opiskelijat kokivat kansainvälisen työssäoppimisen vähiten kehittäväksi kokemukseksi.

5.4 Toimintamallit, oppilaitoksen tuki

Kyselyn jälkimmäisen osan tuloksista voidaan määritellä koulujen toimintamallien toimivuutta saatujen vastausten perusteella. Erittäin merkittävää on kuvion 5 esittämä tulos siitä tarjoaako koulu opiskelijoiden mielestä riittävästi informaatiota kansainvälisestä työssäoppimisesta. Vastaajia tähän kysymykseen oli 476, joista 234 eli 49,16 % on sitä mieltä, että koulu ei tarjoa riittävästi informaatiota kansainvälisestä työssäoppimisesta.

Ammattiopistojen väliset erot informaation kulussa

Koulujen välisiä eroja voidaan tarkastella seuraavassa kaaviossa. Tähän kysymykseen on vastannut 476 opiskelijaa. (Ks. kuvio 13.)

12. Tarjoaako koulusi mielestäsi riittävää informaatiota kansainvälisestä työssäoppimisesta?

Vastaajien määrä: 476

	Opiskelen seuraavassa ammattiopistossa?						
	1. Haapajärvi (N=90)	2. Haapavesi (N=94)	3. Kalajoki (N=66)	4. Nivala (N=118)	5. Oulainen (N=80)	6. Piippola (N=10)	7. Ylivieska (N=34)
1. Kyllä	61,11%	42,55%	50%	33,9%	58,75%	10%	76,47%
2. Ei	34,44%	52,13%	46,97%	63,56%	40%	80%	23,53%

KUVIO 13. Koulujen väliset erot informaatiossa

Taulukko esittää hyvin selvät erot koulujen välillä. Piippolasta vastaajia on vain 10, joten Piippolan tulos ei ole täysin vertailukykyinen muihin kouluihin. Hälyttävien tilanne on Nivalassa jossa 63,56 % vastaajista on sitä mieltä että koulu ei tarjoa riittävästi informaatiota kansainvälisestä työssäoppimisesta. Ylivieskassa opiskelevista opiskelijoista 76,47 % on sitä mieltä että koulu tarjoaa riittävästi informaatiota.

Opintoalojen vaikutus informaation kulkuun

Alakohtaisesti erot ovat myös huomattavia. Kulttuurialan opiskelijoista 67,86 % on sitä mieltä, että koulu ei tarjoa riittävästi informaatiota. Tekniikan ja liikenteen alan opiskelijoista 59,55 % on samaa mieltä. Luonnonvara- ja ympäristö alan opiskelijat ovat 66,25 % sitä mieltä, että koulu tarjoaa riittävästi informaatiota. Sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan opiskelijoista 65,48 % on myös sitä mieltä, että koulu tarjoaa riittävästi informaatiota kansainvälisestä työssäoppimisesta. Sukupuolten väliset erot ovat pienet. Naisten ja miesten kokema ero on noin prosentin luokkaa.

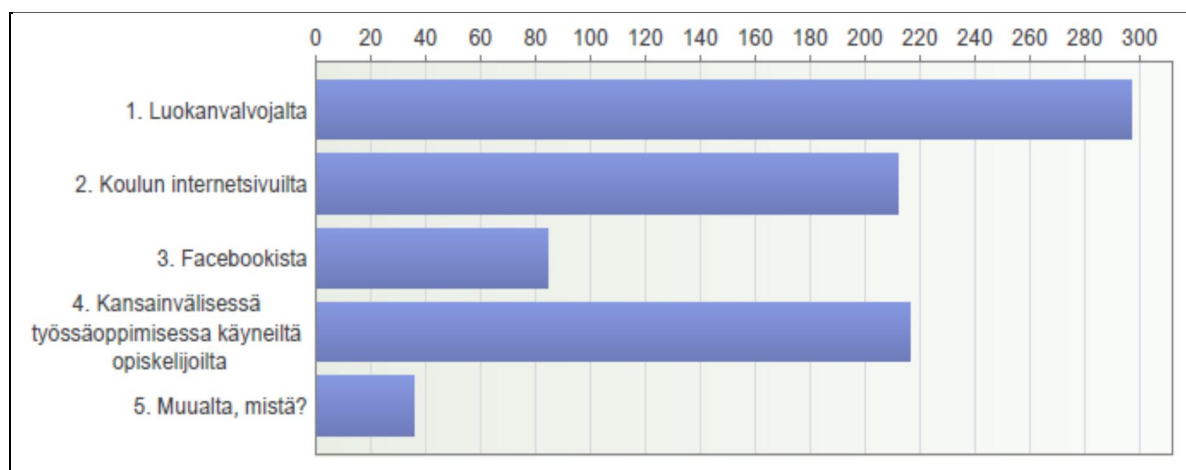
Kansainvälisen työssäoppimisen tiedonlähteet

Tutkimuksessa selvitettiin myös, tietävätkö opiskelijat kuka vastaa koulun kansainvälisestä harjoittelusta ja vastauksia tähän saatiin ainoastaan 297 eli noin 60 prosenttia kaikista kyselyyn osallistuneista. Näistä vastaajista 140 opiskelijaa ilmoittaa, etteivät he tiedä, kuka vastaa heidän koulun kansainvälisestä työharjoittelusta. Loput 157 osaavat nimetä vastaavan henkilön.

Lisäksi selvitettiin mistä ja keneltä opiskelijat saavat tietoa kansainvälisyys mahdollisuuksista. Vastauksia tuli 299 kappaletta eli noin 60 prosenttia.

Näistä vastaajista 103 ei osaa sanoa mitään lähdettä. Loput osaavat nimetä jonkun henkilön, opinto-ohjaajan, kaverit tai Internetin lähteeksi.

Tutkimuksessa kysyttiin myös mistä opiskelijat haluisivat saada tietoa kansainvälisestä työssäoppimisesta. Vastaajia tähän kysymykseen oli 458 kappaletta. Selvästi suurin osa haluaisi saada tiedon kansainvälisestä työssäoppimisesta suoraan luokanvalvojalta. Lisäksi opiskelijat haluaisivat saada informaatiota jo kansainvälisessä työssäoppimisessa olleilta opiskelijoilta sekä suoraan koulun Internet-sivuilta. (Ks. kuvio 14.)



KUVIO 14. Mistä haluan informaatiota

5.5 Kansainvälisen työssäoppimisen käytänteet ammattiopistoissa

Kansainvälisen työssäoppimisen käytänteet vaihtelevat suuresti Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän sisällä. Eri oppilaitoksilla on erilaisia käytäntöjä, ohjeistuksia ja avustuksia kansainvälisen työssäoppimisen suhteen. Sähköpostilla teetetyllä avoimella haastattelulla saatiin vastaukset Ylivieskan, Kalajoen, Nivalan, Haapajärven ja Haapaveden ammattiopistoista. Piippolan ja Oulaisten kansainvälisyyskoordinaattoreilta ei syystä tai toisesta vastausta saatu.

Ylivieskan ammattiopisto

Ylivieskan ammattiopistossa kansainvälisyys infot hoidetaan lukukausien alussa yhteisinä auditoriossa kaikille ryhmille, joilla on mahdollisuus lähteä ulkomaan työssä oppimiseen. Oppilaitos tiedottaa paikoista ja niihin voi ilmoittautua hakijaksi hakulomakkeella. Lähtijäksi hyväksytään, mikäli opiskelijalla ei ole rästisuorituksia ja kielitaito katsotaan riittävän hyväksi.

Oppilaitos huolehtii kaikki käytännön asiat kuten lentoliput, majoitukset ja niiden maksun, sekä työssäoppimissopimukset. Opiskelija maksaa omavastuuosuuden Euroopan kohteisiin noin 100 euroa ja loppu rahoitus tulee usein EU:n projektivastuksista. (Sähköpostihaastattelu, Anssi Räisänen, 2012.)

Kalajoen ammattiopisto

Kalajoen ammattiopistossa kansainvälisyysvastaava ja ryhmänohjaajat informoivat kansainvälisyys asioista yhdessä rehtorin kanssa. Ulkomaille lähtevät saavat lähempää ohjausta kansainvälisyysvastaavalta. Koululla on muutamia vakioyhteyksiä ulkomaalaisiin kouluihin ja yrityksiin. Opiskelijoita kehoitetaan myös itse aktiivisesti hakemaan työssäoppimispaikkoja ulkomailta. Monet saavat rahoitusta EU:n Leonardo-hankkeesta ja muutoin koulu tukee opiskelijoita maksamalla ruoan ja asumisen, sekä ylimääräistä kansain-

välisyystukoa 250 euroa kuuden viikon työssäoppimisjaksolle. Kalajoella hakukkaita lähtijöitä vuosittain noin 10, joista toteutuu 5-10. (Sähköpostihaastattelu, Markku Mäkelä, 2012.)

Nivalan ammattiopisto

Nivalan ammattiopistossa tiedotus hoidetaan suuren opiskelija määrän vuoksi pääosin osastoittain ja luokittain, sekä osaksi myös opiskelijoiden kiinnostuksen mukaan. Osastoilla informoidaan opiskelijoita mahdollisuudesta ulkomaan työssäoppimiseen, ja mikäli kiinnostusta ilmenee, kansainvälisyyskoordinaattori käy pitämässä noin esittelyn kiinnostuneelle luokalle tai osastolle.

Avustukset työssäoppimiseen ovat pääsääntöisesti Leonardo-rahoitteisia tai oppilaitoksen omaa avustusta Eurooppaan 500 euroa minimissään neljän viikon vaihtoon. Avustuksen lisäksi opiskelija saa ruokarahaa 5 euroa koulupäivälle, mikäli työnantaja ei tarjoa ruokaa. Käytännön järjestelyt vaihtelevat opiskelijan iän, oma-aloitteisuuden sekä järjestelykyvyn mukaan. Joissakin tapauksissa opiskelija hoitaa matkan järjestelyt täysin itsenäisesti ja joissakin tapauksissa ne on hoidettu täysin osaston opettajan tai ryhmänohjaajan toimesta. Apua järjestelyihin on koko ajan saatavilla. Lisäksi opiskelijoita valmennetaan ulkomaanjaksolle useammalla tapaamiskerralla. Tällöin käydään läpi matkajärjestelyiden lisäksi esimerkiksi rahoitusta, vakuutuksia, kohdetietoutta, mahdollisia ongelmia tilanteita ja niiden ratkaisuja. (Sähköpostihaastattelu, Satu Ojala, 2012.)

Haapajärven ammattiopisto

Haapajärven ammattiopistossa kansainvälisyyskoordinaattori, kielten opettajat ja opinto-ohjaaja hoitavat kansainvälisten asioiden informoimisen omien oppituntien ohella. Lisäksi oppilaitoksessa järjestetään yhteinen kansainvälisyyspäivä, jossa myös ulkomaan jaksoilla olleet opiskelijat pääsevät kertomaan kokemuksiaan. Työssäoppimispaikat hoitaa kansainvälisyyskoor-

dinaattori yhdessä muiden oppilaitosten kansainvälisyyskoordinaattoreiden kanssa. Osa opiskelijoista hankkii itse uusia paikkoja. (Sähköpostihaastattelu, Osmo Halonen, 2012.)

Rahoitus ulkomaan jaksolle tulee EU-rahoitteisista projekteista ja muissa tapauksissa ammattiopisto maksaa yleensä 500 euroa sekä 5 euroa ruokarahaa päivää kohden jokaiselle lähtijälle. Hyväksytyksi lähtijäksi mahdolliset poissaolot ja rästitehtävät tulee olla suoritettuja. Opiskelijoille järjestetään ja he järjestävät myös itse työssäoppimispaikkoja. Periaatteena on, että opiskelijat etsivät paikkoja kouluajan ulkopuolella, sillä lähiopetusaikaa siihen ei käytetä. Tärkeää on opiskelijan oma aktiivisuus ja kiinnostus. Esimerkiksi matkaliput ja aikataulut opiskelijat hoitavat itse. Kansainvälisyyskoordinaattori auttaa ongelmassa, vakuutusasioissa sekä hoitaa tarvittavat sopimuspaperit kuntoon. Lisäksi ulkomaan jaksoille lähteville järjestetään kieli- kulttuuri- ja maavalmennusta. (Sähköpostihaastattelu, Osmo Halonen, 2012.)

Haapaveden ammattiopisto

Haapaveden ammattiopistossa tiedotetaan mahdollisuudesta kansainvälisiin vaihtoihin lukukauden alussa tietoisuuden eri osastoilla, sekä opettajilla on velvollisuus informoida asiasta luokissa. Lisäksi käytetään sähköpostia muistutuksena mahdollisuuksista. Tulevaisuudessa kansainvälisyysvastaavan on tarkoitus ryhtyä pitämään kansainvälisyysinfoja opiskelijoille syys- ja kevät lukukausien alussa. (Sähköpostitutkimus, Markus Muuttola, 2012.)

Opiskelijavaihto suuntautuu Haapavedeltä ensisijaisesti Euroopan yhteisön jäsenmaihin ja lähialueille. Näihin vaihtoihin rahoitusta voi saada 100 euroa viikolle tai maksimissaan 400 euroa koko vaihdolle. Lisäksi hyödynnetään Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän kansainvälisyys Hankkeiden rahoitusmahdollisuuksia, jolloin tuen määrä vaihtelee kohdemaan kustannustason mukaan. Opiskelijalla voi olla omavastuuosuus ja kustannuksissa kalliimmissa ulkomaisissa harjoitteluissa omavastuuosuus nousee. Lisäksi pyritään hyödyntämään EU:n eri hankkeita.

Opiskelijat hakevat itse kansainvälisiä työharjoittelupaikkoja sekä heille tarjotaan oppilaitoksen valmiita kontakteja. Kansainvälisyysvastaava on opiskelijoiden apuna työharjoittelupaikkojen hankinnassa, samoin eri osastojen opettajat ja luokanvalvojat. Kansainvälisyysvastaava on aina yhteydessä tuleviin työssäoppimispaikkoihin. Opiskelijoita avustetaan yhteydenpidossa, sähköpostikirjeenvaihto sekä puhelut, että myös matkojen hoitamisessa. Opiskelijoihin ja työpaikkoihin ollaan yhteydessä säännöllisesti harjoittelujakson aikana. (Sähköpostihaastattelu, Markus Muuttola, 2012.)

Yhteenveto toimintamalleista

Haastatteluista käy ilmi jokaisen oppilaitoksen hieman erilaiset käytänteet. Yhteistä oppilaitoksilla on pääasiassa EU:n projektien rahoituskanavien hyödyntäminen. Kaikissa oppilaitoksessa kansainvälisen työssäoppimiseen lähtemisen kaava on samankaltainen. Aluksi kouluissa informoidaan eri tavoin kansainvälistymismahdollisuuksista, jonka jälkeen opiskelijan oman kiinnostuksen mukaan ottavat oma-aloitteisesti selvää asioista. Opiskelijoilla on mahdollisuus saada lisätukea koulusta riippumatta. Osassa kouluista järjestelyistä huolehtii täysin opiskelijat itse ja toisissa järjestelyistä vastaa koulu. Tukirahojen määrät vaihtelevat koulujen kesken, mutta jokaisesta koulusta on mahdollisuus saada rahoitusta ulkomaan työssäoppimista varten.

6 KEHITTÄMISEHDOTUKSET

Työssäoppimisen ja etenkin kansainvälisen työssäoppimisen hyödyistä opiskelijoiden ammatillisen kasvun ja ammatillisen identiteetin kehittäjinä on kirjoitettu paljon. Vesterinen (2002) kirjoittaa työssäoppimisesta mahdollisuutena soveltaa teoriaa käytäntöön, oppia uusia käytänteitä ja uusia sosiokulttuurisia suhteita muiden työntekijöiden välillä. Määttä (2002) sanoo työssäoppimisen parantavan opiskelijoiden valmiuksia elinikäiseen oppimiseen.

Salosen (2007) mukaan harjoittelu ohjaa opiskelijaa kohti omaa uravalintaa ja työroolia.

Ammatillinen kasvu on jatkuva oppimisprosessi ja kansainvälinen työssäoppiminen aikaisempien, sekä tämän tutkimuksen mukaan kasvattaa opiskelijoita monella tavalla. Koistisen (2003) mukaan kansainvälinen työharjoittelu lisää valmiuksia työskennellä monikulttuurisessa ympäristössä ja kehittää opiskelijan osaamista ja asiantuntijaksi kasvua. Nyströmin (2004) mukaan myös ammattitaito, kielitaito ja kommunikaatiotaidot sekä suvaitsevaisuus lisääntyvät. Lisäksi myös Vehviläisen (n.d.) tutkimuksen mukaan kansainvälisen harjoittelun hyöty kohdistuu oman persoonan muuttumiseen eli rohkeuden, itsetuntemuksen ja sopeutumiskyvyn kasvuun.

Tämän tutkimuksen tulokset kansainvälisen työssäoppimisen hyödyistä ovat samankaltaisia. Opiskelijat pitivät kokemuksiaan erittäin hyödyllisenä niin ammatillisen osaamisen kasvun näkökulmasta kuin myös henkisen kasvun ja rohkeuden lisääntymisenä. Aikaisempien tutkimusten ja tämän tutkimuksen perusteella olisi tärkeää kiinnittää erityistä huomiota kansainvälisen työssäoppimisen kehittämiseen ja tukemiseen. Seuraavassa osiossa käsitellän omia kehittämis ehdotuksiani kansainväliseen työssäoppimiseen lähtevän opiskelijamäärän lisäämiseksi Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymässä.

Rahallinen tukeminen

Kyselyn perusteella suurin yksittäinen este kansainväliseen työssäoppimiseen lähtemiselle on raha. Tällä hetkellä oppilaitosten apurahat ja niiden suuruudet vaihtelevat suuresti. Koulutuskuntayhtymässä pitäisi yhtenäistää kansainvälisen työssäoppimisen tukirahakäytänteet.

Opetushallituksen mukaan ammatillisen koulutuksen tulee olla maksutonta opiskelijoille, joten tukirahan tulisi kattaa työssäoppimisjakson todelliset kustannukset: asunnon vuokra, matkat kohteeseen ja takaisin ja yksi ateria päivässä. Tämä tasa-arvoistaisi opiskelijoiden mahdollisuuksia osallistua kansainväliselle työssäoppimisjaksolle.

Esimerkiksi Kalajoella opiskelevat opiskelijat eivät koe rahaa niin isona esteenä kuin muissa oppilaitoksissa olevat opiskelijat. Tämän tutkimuksen mukaan Kalajoen ammattiopistossa oli tuettu kansainväliseen työssäoppimiseen lähteviä opiskelijoita eniten. Opiskelijoille oli kustannettu ruoat ja asuminen sekä lisäksi oli maksettu 250 euroa tukirahaa muita kuluja varten. Tästä voidaan päätellä, että riittävällä rahallisella avustuksella on selkeä vaikutus kansainväliseen työssäoppimiseen osallistumiseen.

Kielitaidon kartoittaminen ja kehittäminen

Kyselyn mukaan toiseksi suurimmaksi esteeksi opiskelijat asettavat oman kielitaidon ja sen puutteellisuuden. Tutkimuksessa ei ole kuitenkaan mitattu, kuinka opiskelijat arvioivat oman kielitaitonsa. Kielten opettajien tulisi varmistaa opiskelijoiden todellinen kielitaito käytännön ammattiaineissa ja kannustaa jokaista opiskelijaa käyttämään vieraita kieliä säännöllisesti eri opintokokonaisuuksien yhteydessä. Lisäksi opiskelijoita pitäisi innostaa ja motivoida osallistumaan kansainväliseen työssäoppimiseen.

Kotikansainvälistyminen on myös kielitaidon ja sen kehittymisen kannalta tärkeässä roolissa. Opiskelijat voivat kokea oman kielitaitonsa huonommaksi kuin se todellisuudessa on. Kansainväliset tapahtumat oppilaitosten sisällä tarjoavat opiskelijoille aitoja ja käytännönläheisiä mahdollisuuksia vieraiden kielten käyttöön. Lisäksi ulkomaalaisten opiskelijoiden lisääminen eri alojen linjoille on hyvä tapa mahdollistaa ja niin sanotusti pakottaa opiskelijat toimimaan ja tulemaan toimeen vieraalla kielellä. Kotikansainvälistymisen avulla opiskelijat huomaavat tulevansa toimeen vähemmälläkin kielitaidolla. Myönteiset kokemukset kannustavat ja innostavat heitä osallistumaan kansainväliseen työssäoppimiseen.

Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän kansainvälisyysstrategian tavoitteena on, että opiskelijat saavat entistä paremmat valmiudet työskennellä kansainvälistyvässä työympäristössä kotimaassa sekä ulkomailla. Mikäli opiskelijoiden uskallus ja kielitaito eivät riitä ulkomaan työssäoppimisjaksolle, tulee heitä kannustaa suorittamaan työssäoppimisjakso kansainvälisessä yrityk-

sessä, jossa heillä olisi mahdollisuus kielitaidon kehittymiselle. Oppilaitosten omiin opetussuunnitelmiin voisi sisällyttää ammatillisten kielten opetusta enemmän.

Analyysin perusteella alakohtaiset erot kielitaidon merkityksessä ovat suuret. Haapajärvellä opiskelevat Luonnonvara-alan opiskelijat kokevat kielitaidon suurena esteenä, mutta he saavat heidän mielestään riittävästi informaatiota kansainvälisistä työssäoppimismahdollisuuksista. Tästä voidaan päätellä, että heitä ei välttämättä kiinnosta kansainvälinen työssäoppiminen ollenkaan tai syynä voi olla jokin muu seikka. On vaikea sanoa alan vaikuttamisen todellisia taustasyitä ja tarvittaisiin lisäselvityksiä siihen, mitä voitaisiin tehdä Haapajärvellä opiskelevien Luonnonvara-alan opiskelijoiden motivoinnin ja innostamisen eteen.

Kannustaminen pareittain lähtemiseen

Kolmanneksi suurimpana esteenä on yksin lähteminen kansainväliseen työssäoppimiseen. Mahdollisuuksien mukaan voitaisiin kannustaa opiskelijoita osallistumaan kansainväliseen työssäoppimiseen esimerkiksi pareittain. Olen suorittanut kaksi työssäoppimisjaksoa ulkomailla ja molemmat suoritin samaan aikaan kaverin kanssa ja koin sen kaikin puolin helpommaksi ja yksinkertaisemmaksi kokonaisuudessaan. Paikan etsiminen, työssäoppimisen suunnitteleminen ja siihen osallistuminen eivät tunnu lähellekään niin vaikealta ja monimutkaiselta kuin yksin osallistuessa.

Tiedottamisen kehittäminen

Neljänneksi suurimpana esteenä opiskelijat kokivat tiedon puutteen mahdollisuuksista. Tutkimuksesta käy ilmi, että kansainvälisistä asioista tiedottaminen ei ole riittävää. Melkein puolet opiskelijoista kokee, etteivät he saa riittävästi informaatiota. Tulosten nojalla tulisi järjestää enemmän erilaisia informaatio tilaisuuksia sekä hyödyntää erilaisia tiedotuskanavia tavoittaakseen kaikki opiskelijat.

Kyselystä selviää, että suurin osa haluaisi saada tietoa kansainvälisistä asioista suoraan luokanvalvojalta, muilta jo kansainvälisessä työssäoppimisessa olleilta opiskelijoilta, sekä koulun Internet-sivuilta. Tätä tietoa tulee käyttää hyväksi. Luokanvalvoja tulee velvoittaa riittävään informoimiseen. Oppilaitoksen Internet-sivujen sisältöä on täydennettävä ja parannettava, sekä jo ulkomailla olleita opiskelijoita tulee hyödyntää innoittavina informaation lähteinä. Lisäksi entisiä JEDU:n opiskelijoita, jotka ovat suorittaneet kansainvälisen työssäoppimisen ja jatkaneet muita opintoja tai siirtyneet työelämään, voitaisiin kutsua kouluille esittäytymään ja kertomaan omista kokemuksistaan ja kokemusten hyödyllisyydestä tulevaisuuden kannalta.

Tiedottaminen tulee vastuuttaa tietyille henkilöille ja tietoa pitää jakaa kaikissa oppilaitoksissa tasavertaisesti. Esimerkiksi Nivalassa opiskelevat kokevat tiedon puutteen suurempana ongelmana kuin muissa oppilaitoksissa. Nivalan ammattiopistossa tiedotus hoidetaan suuren opiskelijamäärän vuoksi pääosin osastoittain ja luokittain, sekä osaksi myös opiskelijoiden kiinnostuksen mukaan, eli tästä voidaan päätellä, että tiedottaminen osastoilla ja luokissa ei toteudu.

Koko koulutuskuntayhtymälle voisi perustaa kansainvälisistä työssäoppimispaikoista yhteisen ”kv toppipankin” johon opiskelijat pääsevät käsiksi esimerkiksi suoraan intranetin kautta. ”Kv toppipankki” pitää sisällään tietoa kansainvälisestä työssäoppimisesta, saatavissa olevista tuista, käytännön ohjeita sekä esittelyjä paikoista, joissa on jo ollut opiskelijoita aikaisemmin”. Tämä toimisi yksinkertaisena ja hyvänä tiedonlähteenä opiskelijoille.

Kansainväliseen työssäoppimiseen osallistuvat opiskelijat kirjoittavat jaksosta tällä hetkellä vapaamuotoisen raportin. Raportin voisi korvata interaktiivisella blogilla, jota päivitetään esimerkiksi viikoittain ja sitä voisi muut opiskelijat ja opettajat kommentoida reaaliajassa. Blogeissa kirjoitettaisiin käytännön järjestelyistä, normaalista elämästä vieraassa kulttuurissa, työharjoittelusta sekä mistä tahansa opiskelijoiden eteen tulevista asioista ja haasteista kansainvälisessä työssäoppimisessa. Lisää mielenkiintoa blogeihin tuovat myös kuvien ja videoiden lisäämismahdollisuudet. Blogit toimisivat ensikäden tiedon lähteinä ja innoittajina muille opiskelijoille. Parhaimmassa tapauksessa

ne kannustaisivat muita opiskelijoita osallistumaan kansainväliseen työssäoppimiseen.

Toimintatapojen yhtenäistäminen

Tulevaisuuden kannalta tärkeää olisi yhtenäistää koko koulutuskuntayhtymän kansainvälisyysstrategiaa ja toimintamalleja, ja luoda jokaiselle opiskelijalle tasavertaiset mahdollisuudet saada tietoa sekä osallistua kansainväliseen työssäoppimiseen. Lisäksi opiskelijoiden ohjaamiseen tulee kiinnittää enemmän huomiota koko kansainvälistymisprosessin aikana. Opiskelijat kokevat jäävänsä asian kanssa liiksi oman onnensa nojaan.

Kansainvälisen projektitoiminnan lisääminen

Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä voisi järjestää uusia kansainvälisiä projekteja, joihin kutsutaan mukaan yrityksiä, omia opiskelijoita sekä kohdemaan opiskelijoita. Projekteissa suoritettaisiin ryhmävaihtoja kohdemaan, ja kohdemaan opiskelijat vierailisivat JEDUN kouluissa. Ryhmävaihtoihin olisi huomattavasti matalampi kynnyks osallistua kuin yksin kansainväliseen työssäoppimiseen. Vaihtojen myötä opiskelijat saisivat mahdollisuuden tutustua vieraisiin kulttuureihin ja uusiin ihmisiin. Olen aikoinaan itse osallistunut Maaseudun sivistysliiton Safkamatka-nimiseen projektiin, jonka kautta sain mahdollisuuksia tutustua vieraisiin kulttuureihin ja uusiin ihmisiin. Muutamat niistä ihmissuhteista ovat kestäneet tähän päivään saakka ja kokonaisuudessaan kokemukset Safkamatkan ajalta saivat minut innostumaan kansainvälisyys mahdollisuuksista myöhemmin.

7 POHDINTA

Ammattikoulutuksen kansainvälistyminen on keskeinen osa koulutuksen kehittämistä. Koulutuksen järjestäjien vuosikymmenten ajan tehdyn kansainvälisen yhteistyön tarkoituksena on ollut kehittää ja rikastuttaa opetuksen laatua, vetovoimaisuutta ja sisältöä, sekä parantaa ammatillisen koulutuksen suorituskykyä. Ammatillisen koulutuksen kansainvälisestä yhteistyöstä on kirjoitettu myös opetus- ja kulttuuriministeriön keskeisissä strategia-asiakirjoissa. Edellisen hallituksen hyväksymän koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa vuosille 2007–2012 koulujärjestelmän kansainvälistäminen ja kansainvälinen tutkimustyö nähtiin keskeisenä menestymisen edellytyksenä globaalissa kilpailussa. Kansainvälistymisellä tulee olemaan suuri rooli myös lähivuosien koulutuksen kehitystyössä, sillä kansainvälistyminen on nostettu yhdeksi painopistealueeksi opetus- ja kulttuuriministeriön uusitussa koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa vuosille 2012–2016. (Kansainvälistymisen kehittäminen ammatillisessa peruskoulutuksessa, 2012, 4-5.)

Tämän opinnäytetyön tehtävänä oli laatia kehittämissuunnitelmia Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän kansainvälisyysstrategian tueksi. Tässä opinnäytetyössä tutkimustyön tavoitteena oli saada luotettavaa ja rakentavaa tietoa kehittämissuunnitelmien pohjalle. Kehittämissuunnitelmien avulla halutaan lisätä kansainväliselle työssäoppimisjaksolle lähtevien opiskelijoiden määrää Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymässä. Tutkimustyössä selvitettiin mitkä ovat opiskelijoiden suurimpia esteitä kansainväliseen työssäoppimiseen osallistumiselle, mitä kansainväliseen työssäoppimiseen osallistuneet opiskelijat ovat siitä saaneet sekä tietävätkö opiskelijat mistä ja keneltä he saavat tietoa kansainvälisestä työssäoppimisesta.

Opinnäytetyön pohjalla olivat omat ajatukseni ja kokemukseni ja ennen kaikkea Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän Haapaveden ammattiopiston apulaisrehtori Ritva-Jokikolehmaisena näkemykset tutkimuksen tarpeellisuudesta. Tietolähteinä käytin Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän- sekä opetushallinnon kansainvälisyysstrategioita. Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän kan-

sainvälisyysstrategia osoittautui puutteelliseksi; siitä ei löydy konkreettisia keinoja sille kuinka strategian mukaisiin tavoitteisiin päästään. Strategian yksi tärkeimmistä tavoitteista on kansainväliseen työssäoppimiseen lähtevien opiskelijoiden määrän lisääminen. Tämän opinnäytetyön tutkimustulosten pohjalta tehdyt kehittämissuositukset täydentävät Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän kansainvälisyysstrategian puutteita.

Kansainväliseen työssäoppimiseen lähtemisen esteitä ei ole ennen tutkittu kovin paljoa. Useimmat tutkimukset aiheesta koskevat ennemminkin saatuja osaamiskokemuksia ja kansainvälisen työssäoppimisen vaikutuksia opiskelijoiden oman kehittymisen kannalta. Tämän tutkimuksen tulokset osaamisen kehittämisestä ovat yhtenäisiä aikaisempien tutkimusten kanssa. Kansainväliseen työssäoppimiseen osallistui 12,2 % kaikista kyselyyn vastanneista opiskelijoista. Näistä 70 % oli naisia ja valtakunnallisesti kaikista ammatillisesta koulutuksesta ulkomaanjaksolle lähteneistä 66 % oli naisia vuonna 2011. (Faktaa express, 2012, 6). Faktaa express-lehden mukaan Suomessa ammatillisesta koulutuksesta ulkomaille lähtevien opiskelijoiden osuus on vuonna 2011 ollut 13 % opintonsa aloittaneista uusien opiskelijoiden määrästä (Faktaa express, 2012, 2).

Tämän kyselyn kansainväliseen työssäoppimiseen osallistuneet opiskelijat pitävät saamiaan kokemuksiaan erittäin hyödyllisinä. Heidän mielestään eniten kansainvälisessä työssäoppimisessa kehittyivät rohkeus, uuteen ympäristöön sopeutumiskyky, itsenäisyys, oma-aloitteisuus ja uuden oppimiskyky. Kielitaidon kehittymistä on pidetty tärkeimpänä kehittyneenä ominaisuutena.

Tämän opinnäytetyön tulosten mukaan suurimmat esteet kansainväliseen työssäoppimiseen osallistumiseen ovat raha, kielitaito, yksin lähteminen ja tiedon puute mahdollisuuksista. Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymässä oppilaitosten ja ammattialojen välillä on havaittavissa eroja. Eri oppilaitoksista ja eri ammattialoilta tulevat opiskelijat kokevat kansainvälisen työssäoppimisen esteet eri tavoilla.

Kehityssuositukset ovat yksinkertaisia asioita, joihin ei vaadita suuria toimenpiteitä eikä muutoksia. Tärkeintä olisi luoda yhtenäiset käytänteet koko Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän kaikkiin oppilaitoksiin, jotta jokaisella

opiskelijalla olisi tasa-arvoiset mahdollisuudet osallistua kansainväliseen työssäoppimiseen. Informoinnin ja kannustamisen vastuuttaminen koulutuskuntayhtymässä on tärkeää. Lisäksi kielitaidon varmistaminen on olennaista.

Opinnäytetyön tutkimuksessa ei ilmoiteta vastausprosentteja koko Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän opiskelijoista. Ongelmana oli tavoittaa kaikki koulutuskuntayhtymän opiskelijat yhdellä kertaa erittäin suuren opiskelijamäärän ja kyselyn teettämisen tiukan aikataulun vuoksi. Lisäksi opiskelijoiden kyselyyn vastaaminen jäi ammattiopistojen ryhmänohjaajien vastuulle. Minulla ei olisi ollut mahdollista käydä teettämässä kyselyä henkilökohtaisesti aikataulullisista ongelmista johtuen. Nämä ongelmat ovat osaltansa vaikuttaneet kyselyn luotettavuuteen. Vastaavan suuruista kyselyä teettäessä tulisi ennalta varmistaa tehokkaammat keinot, joilla mahdollisimman suuri osa kyselyyn halutuista vastaajista tavoitetaan ja saadaan vastaamaan kyselyyn.

JEDUN visioon vuodelle 2020 pääsemiseksi myös kansainvälisyyskasvatuksella on roolinsa. JEDUN tavoitteena on olla vetovoimainen, arvostettu, alueen hyvinvointia ja yrittäjyyttä edistävä, osaamista uudistava ja verkottunut ammatillisen osaamisen sekä elinkeino- ja työelämän kehittäjä. Kansainväliset suhteet ja kansainvälisessä työssäoppimisessä olleet opiskelijat sekä heidän kokemuksensa edesauttavat JEDUN tietä kohti tätä visiota.

Tämä opinnäytetyö antaa tärkeää tietoa nimenomaan Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän kansainvälisen työssäoppimisen toimivuuden kannalta. Tutkimusten tulokset kertovat toimivat ja ei toimivat toimintamallit koulutuskuntayhtymän sisällä. Tulokset antavat tärkeää tietoa opiskelijoiden näkemyksistä ja kokemuksista. Tutkimustuloksia ei tämän tutkimuksen perusteella voi yleistää koko valtakunnallisesti päteviksi päätelmiksi, mutta uskon tulosten olevan hyödyllisiä myös isommassa mittakaavassa.

Kansainvälinen osaaminen on tärkeää tulevaisuuden työmarkkinoilla missä kielitaidon ja sosiaalisten taitojen merkitys kasvaa entisestään. Tämä selviää Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän teettämässä C & Q -osaamiskartoituksessa. Uusimman (2012) C & Q osaamiskartoituksen tulokset valmistuivat lokakuussa 2012. Osaamiskartoituksessa haastateltiin yli 4000 yritysten edustajia Suomesta. Tutkimuksessa selvitettiin, millaisia osaamistarpeita ja

ammattitaitovaatimuksia työnantajat odottavat työntekijöiltä nyt ja tulevaisuudessa. Tutkimuksessa nousi vahvimmin esille asiakaspalvelutaidot, sosiaaliset vuorovaikutustaidot, tietotekniikan osaaminen ja kielitaito.

Kansainvälisen työssäoppimisen suorittaneet opiskelijat kokevat kokemuksensa erittäin hyödylliseksi oman kehityksensä kannalta. Tutkimukseni mukaan he kehittivät juuri niillä osa-alueilla, mitä esimerkiksi C & Q – osamiskartoituksessa tuli esille.

Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän kansainvälistymisstrategian tavoitteisiin pääsemiseksi olisi tärkeää ottaa huomioon tämän opinnäytetyön tutkimustulokset. Kvalitatiivinen kysely antoi tietoa opiskelijoiden konkreettisista esteistä osallistua kansainväliseen työssäoppimiseen ja kokemuksia tiedonsaannista, sekä sähköpostihaastattelut antoivat tietoa kunkin ammattiopiston kansainvälisen työssäoppimisen käytänteistä. Kriittisten pisteiden tunnistaminen ammattiopistojen käytänteiden ja opiskelijoiden kokemusten välillä on tärkeää tavoitteiden saavuttamiseksi.

Jatkotutkimusaiheena olisi tärkeää tutkia ja tunnistaa opiskelijoiden motivaatioita ja motivaatio ongelmia kansainvälistä työssäoppimista kohtaan. Opiskelijoiden kiinnostuksen puute kansainvälistä työssäoppimista kohtaan on silmiinpistävää tämän opinnäytetyön tutkimustuloksissa.

Kansainvälisen toiminnan tavoitteena on kasvattaa osaamispääomaa sekä luoda pohjaa kansainväliselle liikkuvuudelle. Valtakunnallisesti kansainvälinen työharjoittelu on osa tärkeää kansainvälisyys kasvatusta joka edistää koko Suomen globaalin kasvun tukemista ja kilpailukyvyn edistämistä.

LÄHTEET

Faktaa Express, 2012. Opiskelijoiden kansainvälinen liikkuvuus ammatillisessa ja korkea-asteen koulutuksessa 2011. Viitattu 9.10.2012. www.cimo.fi

Fowler, S. & Blohm, M. An analysis of methods for intercultural training. Teoksessa: Handbook of intercultural training. 3rd edition. Landis, D., Bennet, J. & Bennet, M. (toim.) California. Sage publications, 2004. s. 43.

Eteläpelto A, Onnismaa J. 2006. Ammatillisuus ja ammatillinen kasvu. Helsinki. Kansainvalistusseura ja Aikuiskasvatuksen tutkimusseura.

Halonen, O. 2012. Kansainvälinen työssäoppiminen. Sähköpostiviesti 19.04.2012. Vastaanottaja A. Viitasalo. Kansainvälisyys käytänteet Haapajärven ammattiopistossa.

Heikkilä, T. 1998. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita.

JEDU. 2012. Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä. Viitattu 1.3.2012. <http://www.jedu.fi/>

Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä. n.d. JEDUN internetsivut. Viitattu 1.3.2012 <http://www.jedu.fi/jedu>

Kansainvälisen toiminnan strategia ja kehittämissuunnitelma vuosille 2012–2014, 2012. Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän kansainvälisyysstrategia.

Kansainvälistymisen kehittäminen ammatillisessa peruskoulutuksessa. Koonti Opetushallituksen valtionavustusrahoituksella tuetuista ammattikoulutuksen kansainvälistymishankkeista. Verkkojulkaisu. 2012. Helsinki: Opetushallitus.

Kansainvälisyyskasvatus 2010. Kansainväliset asiain sihteeristö. 2007. Helsinki: Opetusministeriö.

Kansainvälisyyskasvatus 2010 –ohjelman arviointi. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä, 2011. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö.

Koistinen, P. Kansainvälinen harjoittelu osana ammattikorkeakoulutusta. Teoksessa: Kotila, H. 2003, s. 206. (toim.) Ammattikorkeakoulupedagogiikka. Helsinki: Edita.

Koulutus ja tutkimus vuosina 2007-2012, 2007. Kehittämissuunnitelma. Opetusministeriö. Viitattu 2.3.2012.

<http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/koulutuspolitiikka/asiakirjat>

Kristiansen S. 2004. Learning by leaving. Placements abroad as a didactic tool in the context of vocational education and training in Europe. Luxembourg: Office for official Publications of the European Communities.

Laakkonen, A. 2004. Hoitohenkilöstön ammatillinen kasvu hoitokulttuurissa. Tampere: Tampereen yliopisto Oy.

Muuttola, M. 2012. Kansainvälinen työssäoppiminen. Sähköpostiviesti 19.04.2012. Vastaanottaja A. Viitasalo. Kansainvälisyys käytänteet Haapaveden ammattiopistossa.

Mäkelä, M. 2012. Kansainvälinen työssäoppiminen. Sähköpostiviesti 12.04.2012. Vastaanottaja A. Viitasalo. Kansainvälisyys käytänteet Kalajoen ammattiopistossa.

Määttä T, Kotamäki S, Keränen S, Pönkä H & Heino T. 2002. Työssäoppimisen opas koulutuksen järjestäjille. Helsinki: Opetushallitus.

Nyström, S. 2004. Uralla eteenpäin: Kansainvälinen harjoittelu asiantuntijaksi kehittymisen ja työllistymisen näkökannasta. Helsinki: Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO.

Ojala, S. 2012. Kansainvälinen työssäoppiminen. Sähköpostiviesti 20.04.2012. Vastaanottaja A. Viitasalo. Kansainvälisyys käytänteet Nivalan ammattiopistossa.

Ojasalo K, Moilanen T & Ritalahti J. 2009. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: WSOYpro.

Opetushallituksen sisäinen työryhmä. 2010. Opetushallituksen kansainvälisen toiminnan viitekehys. Muistiot 2010:2. Viitattu 1.3.2012.

<http://www.oph.fi/julkaisut/2010>

Opetusministeriön maahanmuuttopoliittiset linjaukset 2009. Helsinki: Opetusministeriö.

Pohjonen, P. 2001. Työssäoppiminen tarkasteltuna ammatillisen aikuiskoulutuksen ja työelämän näkökulmasta. Tampere: Tampereen yliopisto.

Pusch, M. Intercultural training in historical perspective. Teoksessa: Handbook of intercultural training. 3rd edition. Landis, D., Bennet, J. & Bennet, M. (toim.) California. Sage publications, 2004. s. 29.

Raisanen, A. 2012. Kansainvälinen työssäoppiminen. Sähköpostiviesti 12.04.2012. Vastaanottaja A. Viitasalo. Kansainvälisyys käytänteet Ylivieskan ammattiopistossa.

Roponen, S. 1994. SPSS for Windows tutkijan työkaluna. Helsinki: Kuluttajatutkimuskeskus.

Ruohotie P. 2000. Oppiminen ja ammatillinen kasvu. Porvoo: WSOY.

Salonen, P. 2007. Harjoittelusta AMK- Opintojen kuningas. Harjoittelun kehittämishankkeen 2004–2006 loppuraportti. Kokkola: Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu.

Simi, M. C & Q – osaamiskartoitus. 2012. Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä.

Työssäoppimisen opas, 1999. 2. korjattu painos. Helsinki: Opetushallitus.

Varto, J. 1992. Laadullisen tutkimuksen metodologia. Helsinki: Kirjayhtymä.

Vehviläinen, J. N.d. Kansainvälisen työharjoittelun vaikutuksia. Helsinki: Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia.

Vesterinen, M-L. 2002. Ammatillinen harjoittelu osana asiantuntijuuden kehittämistä ammattikorkeakoulussa. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

LIITTEET

Liite 1. Kyselyrunko



Kansainvälinen työssäoppiminen

Taustatiedot

Sukupuoleni on *

1. Mies 2. Nainen

Ikäni on *

1. 16
 2. 17
 3. 18
 4. 19
 5. 20
 6. 21
 7. 22
 8. 23
 9. 24
 10. 25 tai enemmän

Opiskelen seuraavassa ammattiopistossa? *

- | | |
|-------------------------------------|------------------------------------|
| <input type="radio"/> 1. Haapajärvi | <input type="radio"/> 2. Haapavesi |
| <input type="radio"/> 3. Kalajoki | <input type="radio"/> 4. Nivala |
| <input type="radio"/> 5. Oulainen | <input type="radio"/> 6. Piippola |
| <input type="radio"/> 7. Ylivieska | |

Vuosikurssini on *

- 1. 1.
- 2. 2.
- 3. 3.
- 4. MOMU
- 5. Muu, mikä

Opiskelen seuraavaa alaa *

- 1. Kulttuuriala
- 2. Luonnontieteiden ala
- 3. Luonnonvara- ja ympäristöala
- 4. Matkailu-, ravitsemus- ja talousala
- 5. Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala
- 6. Tekniikan ja liikenteenala
- 7. Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala

Kansainvälinen työssäoppiminen

Olen suorittanut kansainvälisen työssäoppimisen *

Jos olet, niin siirry kysymykseen 11.

1. Kyllä olen
2. En ole

Olen kiinnostunut kansainvälisestä työssäoppimisesta

1. Kyllä
2. En, miksi et?

Kuinka paljon seuraavat asiat ovat vaikuttaneet siihen, että et ole osallistunut kansainväliseen työssäoppimiseen?

1 = Ei ollenkaan 5 = Paljon, Valitse mikä kuvaa parhaiten mielipidettäsi

	1	2	3	4	5
1. Raha	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
2. Kielitaito	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
3. Rohkeus	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
4. Itsevarmuus	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
5. Vieraan kulttuurin pelottavuus	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
6. Sopeutumisvaikeus vieraaseen kulttuuriin	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
7. Tiedon puute mahdollisuuksista	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
8. Kannustuksen puute	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
9. Perhe suhteet	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
10. Parisuhde	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
11. Muiden negatiiviset kokemukset	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
13. Yksin lähteminen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
12. Jokin muu, mikä? <input type="text"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Kuinka paljon seuraavat asiat kehittyivät kansainvälisessä työssäoppimisessa?

1 = Ei ollenkaan 5 = Paljon, Valitse mikä kuvaa parhaiten mielipidettäsi

	1	2	3	4	5
1. Kielitaito	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
2. Rohkeus	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
3. Itsevarmuus	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
4. Esiintymistaito	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
5. Ammatillinen osaaminen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
6. Vieraan kulttuurin tuntemus	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
7. Henkinen kasvu	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
8. Valmius monipuolisiin työtehtäviin	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
9. Uuden oppimiskyky	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
10. Valmius hakea uusia työpaikkoja tulevaisuudessa	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
11. Stressinhallintakyky	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
12. Uuteen ympäristöön sopeutumisen kyky	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
13. Itsenäisyys ja omaaloitteisuus	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
14. Paineensietokyky	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
15. Jokin muu? <input type="text"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Valitse kolme tärkeintä asiaa kansainvälisen työssäoppimisen aikana tapahtunutta asiaa

- 1. Kielitaitoni kehittyi
- 2. Rohkeuteni kasvoi
- 3. Itsevarmuuteni lisääntyi
- 4. Sain uusia ystäviä
- 5. Stressinhallinta kehittyi
- 6. Uuteen ympäristöön sopeutuminen
- 7. Ammatillinen osaamineneni lisääntyi
- 8. Sopeutumiskykyeni kasvoi
- 9. Itsenäisyys ja oma-aloitteisuuteni kasvoi
- 10. Paineensietokykyeni kehittyi
- 11. Opin ymmärtämään eri kulttuureita
- 12. Näkemykseni avartuivat
- 13. Avoin, mitä?

Arvioi kansainvälisen työssäoppimisen merkitystä kokonaisuudessaan oman tulevaisuutesi kannalta, missä määrin hyödyllisenä tai hyödyttömänä kokemustasi pidät?

1 = Hyödytön 5 = Erittäin hyödyllinen, Valitse mikä kuvaa parhaiten mielipidettäsi

	1	2	3	4	5
Kansainvälisen työssäoppimisen hyödyllisyys					

Tarjoaako koulusi mielestäsi riittävää informaatiota kansainvälisestä työssäoppimisesta?

- 1. Kyllä
- 2. Ei

Arvioi seuraavia väittämiä asteikolla 1-5

1 = ei ollenkaan 5 = paljon Mikä kuvaa parhaiden mielipidettäsi

1. Koulu informoi kansainvälisistä työssäoppimismahdollisuuksista

2. Koulu kannustaa kansainväliseen työssäoppimiseen

3. Ulkomaan harjoittelu kehittäisi sosiaalisia taitojani

4. Ulkomaan harjoittelu olisi edistystä uraleni

5. Kansainvälinen osaaminen on tärkeää alallani

6. Kieli-taito on tärkeää alallani

7. Vieraat kulttuurit ovat kiinnostavia

8. Parisuhteeni vaikuttaa kansainväliseen työssäoppimiseen osallistumiseen

Kuka vastaa koulusi kansainvälisestä harjoittelusta?

Mistä ja keneltä saan tietoa kansainvälisyys mahdollisuuksista?

Mistä haluaisit saada tietoa kansainvälisestä työssäoppimisesta?

1. Luokanvalvojalta
2. Koulun internetsivuilta
3. Facebookista
4. Kansainvälisessä työssäoppimisessa käyneiltä opiskelijoilta
5. Muualta, mistä?

Kansainvälinen työssäoppiminen edistää/edistäisi

1. Ei ollenkaan 5. Paljon, Valitse mielestäsi kuvaava vaihtoehto

	1	2	3	4	5
1. Jatko-opintoja					
2. Työllistymistä					

Kuinka monessa maassa olet käynyt?

1. 0
2. 1-2
3. 3-4
4. 5-6
5. 7-9
6. 10 tai enemmän

Liite 2. Sähköpostihaastattelu

Sähköpostiviesti Kv-vastaaville

Hei!

Olen matkailun opiskelija Antti Viitasalo Jyväskylän ammattikorkeakoulusta jateen opinnäytetyötä Jedulle Sirpa Korhosen ja Ritva Joki-Kolehmaisien toimeksiannosta.

Aiheenani on kansainvälinen työssäoppiminen ja siihen liittyen minun tarvitsitietää kuinka kansainvälinen työssäoppiminen on hoidettu kussakin ammattiopistossa.

Voisitteko vastata ihan lyhyesti kuinka teidän oppilaitoksissanne hoidetaan kv-työssoppimiseninformointi oppilaille, oppilaiden avustukset ja tukeminen (rahallinen kuin myös muu tukeminen),kv-työssäoppimisen käytännön vaiheet (kuinka oppilaat hakevat paikkaa yms., järjestetäänköheille paikkoja, saavatko he koulussa aikaa paikan etsimiseen jne) ??

Tarvitsen tietoa jokaisesta oppilaitoksesta kokonaiskuvan hahmottamiseksi.

Kiitos avustanne!